

УДК 016 : 94 (075. 8)
ББК 78. 552. 2 : 63 Я 73-1
Г 60

ЗМІСТ

Історична бібліографія : навч.-метод. посіб. / Г. М. Голиш. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 56 с.

Автор-укладач канд. іст. наук, доцент *Г. М. Голиш*

Рецензенти: доктор іст. наук, професор *В. В. Гоцуляк*;
доктор іст. наук, професор *А. Ю. Чабан*

Консультант доктор пед. наук, професор, головний наук. співроб. науково-аналіт. відділу НВО «Наука» Російської академії наук *Ю. М. Столяров*

Посібник містить навчально-методичні матеріали з курсу «Історична бібліографія»: програму, матеріали лекцій, семінарів, самостійної роботи, запитання для різних видів контролю, тестові завдання, критерії оцінювання, списки рекомендованої літератури тощо. Його адресовано насамперед магістрантам зі спеціальності «Архівознавство», проте посібник також може стати у пригоді й бібліотечним працівникам та бібліофілам.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (протокол № 6 від 19 квітня 2011 р.)

ISBN 978-966-353-223-3

© ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011
© Г. М. Голиш, 2011

ВСТУП.....	4
1. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.1. Зміст тем дисципліни.....	6
1.2. Трудомісткість курсу	10
2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ.....	12
3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	21
4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИКОНАННЯ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ.....	26
4.1.Методичні рекомендації з виконання та тематика контрольних робіт для магістрантів денної форми навчання.....	26
4.2. Методичні рекомендації з виконання та тематика контрольних робіт для магістрантів заочної форми навчання.....	27
5. ПАКЕТ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ.....	28
6. МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ.....	29
7. ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	30
8. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ І ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ.....	32
8.1. Методичні рекомендації щодо виконання.....	32
8.2. Тематика магістерських робіт.....	36
9. ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	37
9. 1. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи.....	37
9. 2. Зміст самостійної та індивідуальної роботи.....	39
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ.....	41
10.1. Форми контролю.....	41
10.2. Система та критерії оцінювання знань.....	41
10.3. Завдання для тестової перевірки знань.....	44
11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ.....	50
11.1. Основна література.....	50
11.2. Додаткова література.....	54

Навчальний курс «Історична бібліографія» належить до нормативних навчальних дисциплін програми підготовки магістрів зі спеціальності 8. 030303 «Архівознавство». Ця дисципліна орієнтована на опанування магістрантами історико-бібліографічних знань. Історична бібліографія як спеціальна історична дисципліна та невід'ємна складова бібліографічної науки відіграє ключову роль у підготовці висококваліфікованих і достатньо ерудованих фахівців-істориків та архівістів. Вказаний навчальний курс має не лише теоретичне, але й беззаперечне практично-прикладне значення, позаяк допомагає орієнтуватися в стрімкому потоці наукової інформації, формує загальну бібліографічну культуру, яка є украй необхідною для дослідника.

Необхідні знання та вміння магістранти опановують на навчальних заняттях у формі лекцій, семінарських і практичних занять, а також індивідуальних занять та консультацій, проведення самостійної роботи та через участь у науковій роботі.

Робоча програма з курсу «Історична бібліографія» укладена відповідно до нормативної програми навчальної дисципліни на 54 години (18 год. лекції, 14 – практичні, 26 – самостійна робота) і включає 9 тем. Вивчення курсу розраховане на один семестр денної чи заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Форма підсумкового контролю – залік.

Мета викладання дисципліни – формування у слухачів магістратури теоретичних знань, умінь та навичок з історичної бібліографії, необхідних у практичній діяльності архівознавця. Вивчення дисципліни сприяє також виробленню вміння самостійно вести дослідницько-пошукову роботу щодо вивчення проблем історичної бібліографії.

Завдання вивчення дисципліни полягає в наданні магістрантам необхідних знань і формування умінь з історичної бібліографії. Забезпечується засвоєння ними знань за такими основними напрямками, як особливості та роль бібліографічних знань на різних етапах людської історії, методика історико-бібліографічного опису, алгоритм пошуку наукової літератури тощо.

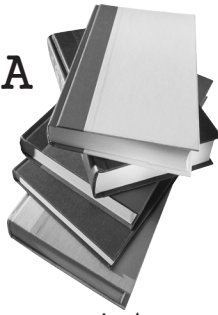
Знання та вміння. Опановуючи курс «Історична бібліографія», магістранти повинні **знати** суспільні та організаційно-матеріальні умови, особливості розвитку історичної бібліографії у різні історичні епохи, основні види і типи історичної літератури та бібліографічних посібників, правила опису бібліографічного документа. Вони повинні **вміти** працювати з історико-бібліографічними джерелами; послуговуватись історико-критичними та аналітичними методами; складати бібліографічний опис наукової літератури та джерел; володіти алгоритмом пошуку необхідної літератури; застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній діяльності архівіста, науково-дослідницькій роботі.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Історична бібліографія» органічно пов'язується з іншими, насамперед суміжними дисциплінами – історією, історіографією, бібліотекознавством, загальною бібліографією, архівознавством, джерелознавством, археографією, палеографією, філософією. Ця дисципліна послуговується також досягненнями та елементами методик історії, філософії, логіки, лінгвістики, інформатики.

Відповідно до мети і завдань програма побудована за вимогами кредитно-модульної та кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих закладах освіти.

До запропонованого збірника методичних матеріалів, окрім програми, включено також плани та анотації лекцій, плани семінарських (практичних) занять, методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та написання рефератів і магістерських робіт, їх тематику. Звісно, всі методичні поради носять рекомендаційний характер, магістранти можуть послуговуватися своїми власними підходами й методами засвоєння знань. Подано перелік питань поточного, модульного та підсумкового контролю, 4-рівневі тестові завдання та форми й критерії оцінювання знань і умінь слухачів магістратури. Списки рекомендованої до опрацювання літератури не є вичерпними, тому передбачається й самостійний бібліографічний пошук.

1. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

1. 1. Зміст тем дисципліни

Вступ. Предмет і завдання історичної бібліографії.

Роль історичної бібліографії в підготовці магістрів зі спеціальності «Архівознавство». Мотивація вивчення курсу. Бібліографічна робота дослідника, вимоги до неї. Етимологія терміну «бібліографія».

Визначення змісту навчальної дисципліни, його варіанти в історичному контексті та в тлумаченні різних вчених (Л. Іскандерова та Г. Мошковича, І. Парфьонова, С. Сороковської та ін.). Предмет, завдання історичної бібліографії як спеціальної історичної дисципліни. Пошукова, оцінювальна, систематизуюча, комунікативна функції. Організація історичної бібліографії. Місце історичної бібліографії в пропаганді історичних знань.

Історична бібліографія в системі спеціальних історичних дисциплін, її зв'язок з історією, історіографією, загальною бібліографією, архівознавством, джерелознавством, археографією, палеографією, філософією. Джерела історичної бібліографії, її методологія та методика.

Основні дефініції історичної бібліографії: документ, споживач інформації, документальні комунікації, бібліографічна інформація та ін.

Бібліографічні посібники та їх типи. Види бібліографічних покажчиків. Ретроспективна, поточна та перспективна бібліографія.

Типологія історичної літератури.

Рубрики бібліографічної продукції: загальноісторична бібліографія, література з окремих історичних періодів, з історії окремих країн, з історії краєзнавства, а також присвячена окремим історіографічним проблемам.

Видавничі продукти, її видова класифікація. Види видань за цільовим призначенням, ступенем аналітико-синтетичної переробки інформації, знаковою природою інформації, матеріальною конструкцією, обсягом, складом основного тексту, періодичністю, структурою, характером інформації. Види періодичних видань.

Депоновані та препринтні видання, їх особливості. Документальні й наративні історичні джерела. Надбання "усної" історії.

Виникнення та розвиток історичної бібліографії.

Гене́за загальної бібліографії в осередках давніх цивілізацій. Протобібліографія елліністичного Єгипту III ст. до н. е. Каллімах і його праці. Бібліографічні описи Галея в Римі доби принципату.

Особливості бібліографічної діяльності в період Середньовіччя, вплив теологічного світогляду. Виникнення книгодрукування як чинника активізації бібліографічних студій. Праця Гонорія Отенського «Чотири книги про світоцвіти або про церковних письменників». Бібліографічний доробок

Ієроніма, Геннадія Марсельського, Г. Віллера. «Бібліоманія» Р. де Фурніваля. Недосконалість бібліографічних описів.

Виділення історичної бібліографії в окрему наукову галузь (XVII ст.). «Історична бібліотека» П. Болдуана, покажчик Б. Струве, «Історична бібліотека Франції» Ж. Ле Лонга та Ф. де Фонтетта.

Перші періодичні видання з історичної бібліографії. Розвиток історичної бібліографії Англії, Франції, Німеччини, США у першій пол. XIX ст.

Надбання історичної бібліографії зарубіжних країн у другій пол. XIX – поч. XX ст. Бібліографічні студії А. Потхаста, В. Енгельмана, А. Від'є, П. Карона, Г. Моно, Ч. Гросса, Е. Калві та ін. Розвиток прикнижкової бібліографії.

Зародження вітчизняної історичної бібліографії.

Книгозбирання в Київській Русі. Я. Мудрий і заснування першої бібліотеки. Найдавніша вітчизняна пам'ятка з історичної бібліографії – «Богословца от словес» (1073 р.). Індекси «істинних» і «ложних» книг. «Тартикон» Никона Черногорця.

Українська бібліографія литовсько-польської доби. Бібліотечні інвентарі Києво-Печерського, Супрасльського Благовіщенського і Львівського Онуфрійського монастирів. «Реєстр книг руських» (1510 р.). Вплив книгодрукування на розвиток бібліографії. Перші бібліографічні покажчики. Рекомендаційний реєстр П. Могили.

Виникнення наукової історичної бібліографії. «Оглавление книгъ, кто их сложил» С. Медведєва (1666 р.) як одна з перших науково-бібліографічних праць.

Розвиток української та російської бібліографії у XVIII ст. Звітно-видавничі, книготоргівельні та галузеві бібліографії. Каталог бібліотеки Київської академії. Каталоги приватних бібліотек. С. Яворський, В. Лашевський, Я. Маркович, М. Ханенко та ін. Застосування класифікаційних схем у бібліографуванні. Бібліографічна діяльність Г. Сковороди. Труднощі розвитку історичної бібліографії на українських землях.

Розвиток історичної бібліографії на українських землях у XIX – поч. XX ст.

Харківський університет як центр історичної бібліографії першої пол. XIX ст. Є. Філомафитський і Р. Гонорський. Бібліографічні студії І. Срезневського. Бібліографічні описи в перших публічних бібліотеках. «Розпис» Ключкова. Універсальна бібліографічна реєстрація книг.

Започаткування спеціальної бібліографічної періодики: журналів «Бібліограф», «Бібліографічний листок», «Бібліографічні записки». Бібліографічна діяльність О. Черткова, О. Афанасєва, М. Качалова, П. Должикова, В. Болховітінова та ін. Внесок Т. Шевченка в розвиток вітчизняної бібліографії. М. Максимович та ретроспективна бібліографія. «Книжная старина южнорусская».

Бібліографічні публікації в «Русалці Дністровій» та «Зорі Галицькій». Я. Головацький.

Основні напрямки розвитку історичної бібліографії України другої пол. XIX ст. – поч. XX ст. Бібліографічна діяльність М. Костомарова, П. Куліша, Б. Грінченка, М. Драгоманова, В. Іконникова, О. Лазарєвського, І. Павлов-

ського та ін. «Покажчик джерел для вивчення Малоросійського краю» О. Лазаревського. Ретроспективна бібліографія місцевих видань К. Фойгта. Каталоги І. Франка та М. Павлика. Каталог бібліотеки Новоросійського університету. Друковані каталоги громадських бібліотек. Зародження та розвиток персональної бібліографії з історії.

Поточна бібліографія поч. ХХ ст. Г. Шерстюк. «Досвід російської історіографії» В. Іконникова. Діяльність Т. Флоринського в галузі слов'янознавчої бібліографії. Краєзнавча бібліографія. Створення Одеського бібліографічного товариства.

Радянська історична бібліографія.

Зміни в організації бібліотечно-бібліографічної справи. Утворення Книжкових палат. Періодичні видання: «Літопис книг», «Літопис журнальних статей», «Літопис газетних статей».

Випуски покажчиків з історичної бібліографії. Прикнижкова бібліографія. Негативний вплив сталінізму на розвиток бібліографії. Постанова РНК і ЦК ВКП (б) «Про викладання громадянської історії в школах СРСР» (1934 р.) та вплив її положень на розвиток історичної бібліографії. Ретроспективні покажчики В. Ігнатієнка, В. Селиванова. Випуски покажчика поточної літератури «Історична література». Довідкові історико-бібліографічні видання. Відкриття державних історичних бібліотек. Постанова ЦК ВКП (б) «Про літературну критику і бібліографію» (1940 р.).

Особливості розвитку історичної бібліографії в роки Другої світової війни та повоєнні роки. Ретроспективна та поточна бібліографія 1950-х – 60-х рр. Наукова діяльність бібліографів наукової бібліотеки КДУ ім. Т. Шевченка та Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника.

Бібліографічна періодика 1970-х – 80-х рр. Бібліографія історії СРСР та всесвітньої історії, історії окремих країн. Покажчик «Бібліографія країн Африки і Арабського Сходу». Бібліографія з історії історичної науки, джерелознавства та історичного краєзнавства. Рекомендаційна бібліографія. Покажчики кандидатських і докторських дисертацій, публікацій з історичної проблематики. Біобібліографія найвизначніших радянських істориків.

Історична бібліографія зарубіжних країн ХХ – поч. ХХІ ст.

Суспільні умови розвитку історичної бібліографії. Видання часопису «Міжнародна бібліографія історичних наук». Ретроспективна та поточна бібліографія Англії, Франції, Німеччини, Італії, США у міжвоєнний період. Розвиток прикнижкової бібліографії. Бібліографічні покажчики С. Беміса, Г. Бірса, Г. Гріфіна, П. Карона, Д. Марузо, А. Монгло, Р. Моріса, Г. Стейна та ін.

Особливості розвитку історичної бібліографії зарубіжжя у повоєнний період. Поточна, тематична, прикнижкова і пристатейна бібліографія. Видання бібліографічних путівників з різних аспектів і періодів історичного процесу. Основні об'єкти історичного бібліографування.

Успіхи історичної бібліографії США. Глобальні підходи до бібліографування історичної літератури. Довідники з історичної періодики. «Путівник американської історичної асоціації з історичної літератури» та «Гарвард-

ський путівник з історії Америки».

Ретроспективна бібліографія Великобританії. «Бібліографія Британської та ірландської історії» Д. Елтона. Оксфордська серія загальноісторичних покажчиків. «Критична бібліографія», бібліографічні довідники. Розвиток біобібліографії.

Досягнення історичної бібліографії Франції. Видання збірника «Щорічна бібліографія з історії Франції» та серії ретроспективних покажчиків. Історико-бібліографічні студії Г. Броделя, Е. Доллана, М. Крозьє, Е. Лябруса та ін. Довідник бібліографій з історії Франції.

Історична бібліографія ФРН. Ретроспективні покажчики з історії Німеччини. Покажчик «Дальман-Вайца».

Розвиток історичної бібліографії Італії. Випуск серій з поточної бібліографії. «Римська бібліографія». Ретроспективна бібліографія з медієвістики.

Поточна універсальна бібліографія сучасного зарубіжжя. Покажчики періодики, дисертацій. «Список опублікованих американських книг», «Бібліографія Франції», «Німецька бібліографія». Розвиток історичної бібліографії в умовах інформаційної революції.

Стан історичної бібліографії України на сучасному етапі.

Діяльність Книжкової палати України з бібліографування нових видань. Видання бібліографічних покажчиків, часопису «Український реферативний журнал» (серія №3). Поточні бібліографічні покажчики авторефератів дисертацій. Розвиток ретроспективної бібліографії. Пристатейна та прикнижкова бібліографія в дослідженнях провідних вчених-істориків. Поточна бібліографія нових видань на сторінках часопису «Український історичний журнал».

Створення електронних ресурсів історичної літератури (репозитаріїв), їх бібліографування. Проект «ELibUkr: електронна бібліотека України».

Історико-бібліографічні студії співробітників наукових бібліотек: Національної бібліотеки ім. В. Вернадського НАН України, Національної парламентської бібліотеки України, наукової бібліотеки ім. М. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка, Національної історичної бібліотеки, Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та ін. Електронні каталоги наукових праць з історичної проблематики. Покажчик літератури з історії України (Національна історична бібліотека). Система бібліографування періодичних видань за М. Галушко та М. Романюком (Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника). Досвід наукової бібліотеки Національного університету «Киево-Могилянська академія» з бібліографування електронних інформаційних ресурсів історичної літератури.

Історико-бібліографічні видання Черкаської обласної наукової універсальної бібліотеки ім. Т. Шевченка та наукової бібліотеки Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Бібліографічний запис, бібліографічні посилання та пошук інформації.

Поняття про бібліографічний запис та бібліографічний опис. Національні стандарти «ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 Система стандартів з інформації,

бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. (ГОСТ 7.1. 2003, IDT)» та «ДСТУ ГОСТ 7.80: 2000. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання»

Елементи, зони бібліографічного опису. Принцип опису «de visu». Одно- і багаторівневі записи. Повний, розширений і короткий записи. Об'єкти складання БЗ: на традиційних, аудіовізуальних та електронних носіях; односторонні і багатосторонні; локального і віддаленого доступу, закінчені й інтегровані. Види бібліографічного опису: монографічний, зведений і аналітичний. Особливості опису депонованих праць. Бібліографічний опис електронних ресурсів.

Приписна пунктуація в бібліографічному записі, її відношення до чинних лінгвістичних норм. Правила вживання числівників. Позначення астериском. Чинні правила скорочень термінів. Державний стандарт «ДСТУ 3582 – 97 Інформація і документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила». Міждержавний стандарт «ГОСТ 7.12 – 93 СИБІД Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке».

Правила оформлення бібліографічних посилань. Алгоритм пошуку необхідної історичної літератури. Застосування комп'ютерних технологій пошуку.

1. 2. Трудомісткість курсу

Семестр	Кількість навчальних тижнів	Кількість годин на тиждень	Розподіл годин									
			Усього	Кількість кредитів	Кількість кредитів за ECTS	Аудиторні					Самостійна робота	Індивідуальна робота
						Лекції	Семінари	Контрольні	Консультації	Усього		
1	17	3	81	1	1,5	18	14	3	5	32	25	27
Разом			81	1	1,5	18	14	3	5	32	25	27

Структура та обсяг годин за темами курсу

№ з/п	Тема	Кількість годин								Форма контролю знань
		Усього	Аудиторні					Самостійна робота	Консультації	
			Лекції	Практичні	Семінари	Контрольні	Усього			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Історична бібліографія в системі наук. Генеза історичної бібліографії										
1.	Вступ. Предмет і завдання історичної бібліографії	10	2		2		4	5	1	
2.	Типологія історичної літератури	10	2		2		4	5	1	спів-бесіда
3.	Виникнення та розвиток історичної бібліографії	7	2				2	5		спів-бесіда
4.	Зародження вітчизняної історичної бібліографії	11,5	2		2	1,5	5,5	5	1	тест.
	Разом	38,5	8		6	1,5	15,5	20	3	МКР
Змістовий модуль 2. Історична бібліографія XIX – поч. XXI ст. Бібліографічний запис та пошук інформації.										
5.	Розвиток історичної бібліографії на українських землях у XIX – поч. XX ст.	7,5	2				2	6		спів-бесіда
6.	Радянська історична бібліографія	12	2		2		6	8		
7.	Історична бібліографія зарубіжних країн XX – поч. XXI ст.	11	2		2		4	6	1	тест.
8.	Стан історичної бібліографії України на сучасному етапі	12	2		2		4	6		спів-бесіда
9.	Бібліографічний запис, бібліографічні посилання та пошук інформації		2		2		1,5	6	1	тест.
	Разом	42,5	10		8	1,5	21,5	32	2	МКР
Всього		81	18		14	3	32	52	5	Залік

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Історична бібліографія в системі наук. Гене́за історичної бібліографії

Лекція 1

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання історичної бібліографії

Логіка викладу:

1. Місце історичної бібліографії в дослідницькій праці історика.
2. Предмет історичної бібліографії та її функції.
3. Головні бібліографічні поняття.
4. Типи бібліографічних покажчиків з історії.

Анотований зміст

Мотивація вивчення курсу: опанування основ історичної бібліографії допоможе історика, архівознавцю оптимізувати й раціоналізувати свою дослідницьку працю, скоротити час пошуку необхідної інформації, забезпечити повноту зібраних даних, їх належне бібліографічне оформлення тощо. Бібліографічна праця дослідника-історика, вимоги до неї, приклади історико-бібліографічної діяльності класиків історичної науки.

Історична бібліографія як спеціальна історична дисципліна, предметом якої є розробка прийомів і методів пошуку, опису, цільового відбору, систематизації джерел і літератури з історії та передача отриманої інформації дослідникові. Дискусії в наукових колах щодо предмету дисципліни.

Завдання історичної бібліографії як спеціальної історичної дисципліни, її функції: пошукова, оцінювальна, систематизуюча, комунікативна.

Зв'язок історичної бібліографії з історією, історіографією, загальною бібліографією, архівознавством, джерелознавством, археографією, палеографією, філософією. Особливості джерельної бази, методологія та методика.

Основні поняття історичної бібліографії: документ – будь-який носій інформації; споживач інформації – людина, яка користується будь-якою інформацією; документальні комунікації – процеси чи способи поширення інформації в суспільстві за допомогою документів. Система «документ – користувач».

Бібліографічні посібники з історії, їх типи: бібліографічний список, бібліографічний покажчик і бібліографічний огляд. Класифікація бібліографічних покажчиків: універсальні, галузеві, вибіркові, реєстраційні, основні, додаткові, вибіркові, сигнальні, реферативні, тематичні, персональні, краєзнавчі; ретроспективні, поточні і перспективні.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 29, 30, 31, 32, 35, 43, 44, 46, 47, 53, 54, 56, 66, 68, 69; [4, 7, 8, 10, 12, 24, 25, 30, 36, 38]*

* У квадратних дужках подано посилання на додаткову літературу

Лекція 2

Тема 2. Типологія історичної літератури

Логіка викладу:

1. Види видань за цільовим призначенням та за ступенем опрацювання інформації.
2. Види історичної літератури за природою інформації, матеріальною конструкцією та обсягом.
3. Види видань за періодичністю, структурою.
4. Класифікація періодичних видань.

Анотований зміст

Принципи видової класифікації видавничої продукції. Види видань:

- за цільовим призначенням: офіційні, наукові, науково-популярні, навчальні, масово-політичні, довідкові, літературно-художні та ін.;
 - за ступенем аналітико-синтетичної переробки інформації: інформаційні, бібліографічні, реферативні, оглядові;
 - за знаковою природою інформації: текстові, цифрові, картографічні, ізовидання та ін.;
 - за матеріальною конструкцією: книжкові, журнальні, аркушеві, газетні, буклетні;
 - за обсягом: книги, брошури, листівки;
 - за складом основного тексту: моновидання, збірники;
 - за періодичністю: неперіодичні, періодичні, видання, що продовжуються;
 - за структурою: серіальні, одно- і багатотомні, збірники творів, вибрані твори;
 - за характером інформації: монографії, автореферати дисертацій, препринти, тези доповідей, матеріали конференцій, збірники наукових праць, підручники, навчальні посібники, хрестоматії навчально-методичні посібники, навчальні програми, збірники тестових завдань, словники, енциклопедії, енциклопедичні словники, термінологічні словники, довідники, біо-бібліографічні словники, путівники, проспекти, каталоги; атласи, альбоми, документально-художні та науково-художні видання;
- Види періодичних видань: газети, журнали, бюлетені, реферативні збірники, експрес-інформація. Депоновані видання.
- Загальноісторична бібліографія, література з окремих історичних періодів, з історії окремих країн, з історії краєзнавства, а також присвячена окремим проблемам як рубрики бібліографічної продукції.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 30, 31, 32, 33, 35, 39, 40, 42, 46, 52, 53, 66, 68, 69; [4, 7, 8, 10, 13, 24, 28, 30, 36, 38].

Лекція 3

Тема 3. Виникнення та розвиток історичної бібліографії.

Логіка викладу:

1. Гене́за бібліографії в осередках давніх цивілізацій.
2. Зародження історичної бібліографії у XVII – XVIII ст.
3. Історична бібліографія зарубіжжя в XIX – поч. XX ст.

Анотований зміст

Дискутивність питання щодо часу зародження загальної бібліографії в осередках давніх цивілізацій. Виникнення в стародавній Греції поняття «бібліограф» (V ст. до н. е.), його етимологія.

Протобібліографія еллінського Єгипту III ст. до н. е. Каллімах і його праця «Таблиці тих, хто прославився у всіх галузях знань». Подальша бібліографічна діяльність співробітників Олександрійської бібліотеки.

Бібліографічні описи Галея в Римі доби принципату: «Про порядок власних книг», «Про власні книги». Відсутність бібліографії як системи.

Гене́за бібліографії в добу Середньовіччя, її теологічний характер. Ієронім Стридонський – укладач одного з перших біобібліографічних словників. Праця Гонорія Отенського «Чотири книги про світоців або про церковних письменників». Бібліографічний доробок Геннадія Марсельського, Г. Виллера. «Бібліоманія» Р. де Фурнівала. Недосконалість бібліографічних описів.

Виділення історичної бібліографії в окрему наукову галузь (XVII ст.). Тлумачення терміну «бібліографія» як «книгоопис». «Історична бібліотека» П. Болдуана, покажчик Б. Струве, «Історична бібліотека Франції» Ж. Ле Лонга та Ф. де Фонтетта, «Бібліотека з історії Швейцарії» Г. Е. Халера.

Перші періодичні видання з історичної бібліографії. Розвиток історичної бібліографії Англії, Франції, Німеччини, США у першій пол. XIX ст.

Надбання історичної бібліографії зарубіжних країн у другій пол. XIX – поч. XX ст. «Bibliotheca historica medii aevi» А. Потхаста. «Каталог з історії Франції». Бібліографічні студії В. Енгельмана, А. Від'є, П. Карона, Г. Моно, Ч. Гроса, Е. Калві та ін. Щорічник з поточної бібліографії «Твори з американської історії». Прикнижкова бібліографія з історичних наук.

Рекомендована література: 3, 6, 17, 9, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 38, 40, 53, 55, 59, 41; [2, 22, 27, 31, 32, 38].

Лекція 4

Тема 4. Зародження вітчизняної історичної бібліографії

Логіка викладу:

1. Першопчатки вітчизняної бібліографії.
2. Гене́за історичної бібліографії в Україні.
3. Розвиток вітчизняної бібліографії у XVIII ст.

Анотований зміст

Книгозбирання в Київській Русі, Я. Мудрий і заснування першої бібліотеки при Софійському соборі. Найдавніша вітчизняна пам'ятка з історичної бібліографії – «Богословца от словес» (1073 р.). Ізборник Святослава як бібліографічна пам'ятка. Індокси «істинних» і «ложних» (заборонених) книг. «Тартикон» Никона Черногорця.

Збірник Свято-Онуфріївського монастиря. «Реєстр книг руських» (1510 р.). Вплив книгодрукування на розвиток бібліографії, довідково-бібліографічне оснащення друкованих видань, перші бібліографічні покажчики. Тимофій Михайлович – укладач першого друкованого покажчика. Рекомендаційний реєстр П. Могили «Книги духівникові потрібні».

Виникнення історичної бібліографії як одна з наукової дисципліни. «Оглавление книгъ, кто их сложил» С. Медведєва (1666 р.) як одна з перших вітчизняна науково-бібліографічних праць.

Розвиток української та російської бібліографії у XVII – XVIII ст. Звітно-видавнича, книготоргівельна та галузева бібліографія. Книжкові «такси» та «цінники». Каталог бібліотеки Київської академії та Харківської колегії. Каталоги приватних бібліотек.

С. Яворський, В. Лащевський, Я. Маркович, М. Ханенко, їх бібліографічна діяльність. Перші бібліографічні списки книг громадянського друку. Застосування класифікаційних схем у бібліографуванні. Бібліографічна діяльність Г. Сковороди.

Внесок українців у методикку бібліографії (аналітичні довідкові анотації, система посилань, застосування рекомендаційних «зірочок» тощо. Труднощі розвитку історичної бібліографії на українських землях.

Рекомендована література: 3, 6, 7, 21, 22, 23, 24, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 43, 50, 51, 52, 53, 55, 57; [4, 21, 27, 33, 34, 36].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Історична бібліографія XIX – поч. XXI ст. Бібліографічний запис та пошук інформації

Лекція 5

Тема 5. Розвиток історичної бібліографії на українських землях у XIX – поч. XX ст.

Логіка викладу:

1. Історична бібліографія України у першій половині XIX ст.
2. Історико-бібліографічні студії другої пол. XIX ст.
3. Стан історичної бібліографії в Україні на поч. XX ст.

Анотований зміст

Харківський університет і розвиток історичної бібліографії. «Бібліографія книг, що виходять у Харкові» Є. Філомафитського і Р. Гонорського. Бібліографічні студії І. Срезневського, розробка ним системи класифікації книг.

Викладання бібліографії в Кременецькому лицейі. Бібліографічні описи в перших публічних бібліотеках. «Розпис» Клочкова. Універсальна бібліографічна реєстрація книг.

Перша фундаментальна історико-бібліографічна праця О. Черткова. Розробка плану укладання поточної та ретроспективної історичної бібліографії (О. Афанасьєв, М. Качалов). Каталог П. Довжикова «Аптека душі».

В. Болховітінов і зародження бібліографії рукописних книг та стародруків. Внесок Т. Шевченка в розвиток вітчизняної бібліографії, та ретроспективна бібліографія. «Книжная старина южнорусская» М. Максимовича – перша спроба загальної ретроспективної бібліографії.

Бібліографічні публікації в «Русалці Дністровій» та «Зорі Галицькій». Студії Я. Головацького.

Основні напрямки розвитку історичної бібліографії України другої пол. XIX ст. – поч. XX ст. Бібліографічна діяльність М. Костомарова, П. Куліша, Б. Грінченка, Д. Дорошенка, М. Драгоманова, В. Іконникова, О. Лазаревського, І. Павловського, М. Сумцова та ін. «Показчик джерел для вивчення Малоросійського краю» О. Лазаревського. Рекомендаційна бібліографія комісії Д. Багалія.

Становлення персональної бібліографії з історії. Біобібліографічні довідники Київського та Харківського університетів, внесок часопису «Київська старина» в розвиток персональної бібліографії.

Ретроспективна бібліографія місцевих видань К. Фойгта. Анотований бібліографічний список М. Закревського. Каталог книг і періодики Л. Ильницького. Каталоги І. Франка та М. Павлика. Каталог бібліотеки Новоросійського університету. Друковані каталоги громадських бібліотек.

Г. Шерстюк і розвиток поточної бібліографії. «Досвід російської історіографії» В. Іконникова, бібліографування ним наукової літератури від 1891 до 1908 р. «Огляд праць з слов'язознавства» (1912 р.). Діяльність Т. Флоринського в галузі слов'язознавчої бібліографії. Краєзнавча бібліографія. Створення та діяльність Одеського бібліографічного товариства.

Діяльність І. Левицького. Видання «Галицько-руської бібліографії» та «Української бібліографії Австро-Угорщини за роки 1887 – 1900». І. Калинович та його «Українська історична бібліографія».

Рекомендована література: 1, 3, 5, 6, 7, 11, 21, 23, 24, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 43, 45, 52, 53, 55, 57, 60, 61, 62, 65, 67; [4, 14, 20, 21, 23, 34, 35].

Л е к ц і я 6

Тема 6. Радянська історична бібліографія

Логіка викладу:

1. Становлення радянської історичної бібліографії.
2. Розвиток історичної бібліографії СРСР у повоєнний період.
3. Бібліографія загальної історії та історії історичної науки.

Анотований зміст

Організація бібліотечно-бібліографічної справи в умовах радянської модернізації суспільства. Утворення Книжкових палат. Початок систематичної реєстрації усіх видів друкованих видань у періодиці Книжкової палати України: «Літопис книг», «Літопис журнальних статей», «Літопис газетних статей».

Видання часописів «Бібліографічний журнал», «Журнал бібліотекознавства і бібліографії» та ін. Робота бібліографічної комісії УАН та видання нею часопису «Українська бібліографія» (1928 – 1930 рр.)

Випуски тематичних, ретроспективних та поточних довідників наукових праць з історії. Розвиток прикнижкової бібліографії. Негативний вплив сталінізму на розвиток бібліографії. Постанова РНК і ЦК ВКП (б) «Про викладання громадянської історії в школах СРСР» (1934 р.) та вплив її по-

ложень на розвиток історичної бібліографії. Ретроспективні показники В. Ігнатієнка, В. Селиванова, Г. Хмелевського та ін. Випуски показника поточної літератури «Історична література». Довідкові історико-бібліографічні видання. Відкриття державних історичних бібліотек. Постанова ЦК ВКП (б) «Про літературну критику і бібліографію» (1940 р.).

Труднощі розвитку історичної бібліографії в роки Другої світової війни та повоєнні роки. Видання рекомендаційних посібників літератури про героїчне минуле народів СРСР.

Ретроспективна та поточна бібліографія 1950-х – 60-х рр. Видання бюлетенів «Нова радянська література з суспільних наук. Історія. Археологія. Етнографія» та «Нова іноземна література з суспільних наук. Історія. Археологія. Етнографія». Реферування найпомітніших праць радянських та зарубіжних істориків на сторінках часопису «Історія». Спроба видання багатотомного показника радянської літератури з історії СРСР. Бібліографічний показник «На допомогу істориків».

Наукова діяльність бібліографів наукової бібліотеки КДУ ім. Т. Шевченка та Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника.

Бібліографічна періодика 1970-х – 80-х рр. Бібліографія історії СРСР та всесвітньої історії, історії окремих країн. Бібліографічні студії О. Воронкова, М. Заборова, Г. Куманьова, Є. Марголіної, П. Прозорова та ін. Показник «Бібліографія країн Африки і Арабського Сходу». Бібліографія з історії історичної науки, джерелознавства та історичного краєзнавства. Рекомендаційна бібліографія. Видання реферативного журналу «Сходознавство і африканистика». Показники кандидатських і докторських дисертацій, публікацій з історичної проблематики. Біобібліографія найвизначніших радянських істориків.

Рекомендована література: 3, 6, 7, 9, 12, 22, 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 37, 41, 44, 55, 61, 62, 63, 70, 71, 72; [7, 21, 23, 35, 37].

Л е к ц і я 7

Тема 7. Історична бібліографія зарубіжних країн XX поч. XXI ст.

Логіка викладу:

1. Розвиток історичної бібліографії країн зарубіжної Європи та Північної Америки в міжвоєнний період.
2. Історична бібліографія в повоєнні роки.
3. Стан історико-бібліографічної справи на сучасному етапі.

Анотований зміст

Основні риси й особливості розвитку історичної бібліографії зарубіжжя у міжвоєнний період. Організація міжнародного співробітництва в галузі історичної бібліографії, видання часопису «Міжнародна бібліографія історичних наук». Ретроспективна та поточна бібліографія Англії, Франції, Німеччини, Італії, США. Розвиток прикнижкової бібліографії. Бібліографічні показники С. Беміса, Г. Бірса, Г. Гріфіна, П. Карона, Д. Марузо, А. Монгло, Р. Морріса, Г. Стейна та ін.

Особливості розвитку історичної бібліографії зарубіжних країн у повоєнний період. Випуск бібліографічних показників «Міжнародний огляд

соціальної історії» (Амстердам), «Міжнародна бібліографія середньовіччя» (Лідс), «Міжнародна бібліографія Гуманізму і Ренесансу». Поточна, тематична, прикнижкова і пристатейна бібліографія. Видання бібліографічних путівників з різних аспектів і періодів історичного процесу.

Успіхи історичної бібліографії США. Тенденції глобальних підходів до бібліографування історичної літератури. Довідники з історичної періодики. «Путівник американської історичної асоціації з історичної літератури» та «Гарвардський путівник з історії Америки».

Ретроспективна бібліографія Великобританії. «Бібліографія Британської та ірландської історії» Д. Елтона. Оксфордська серія загальноісторичних покажчиків. Серії «Критична бібліографія», «Бібліографічні довідники», путівники періодики. Розвиток біобібліографії.

Розвиток історичної бібліографії Франції. Видання збірника «Щорічна бібліографія з історії Франції» та серії ретроспективних покажчиків. Історико-бібліографічні студії Г. Броделя, Е. Доллана, М. Крозьє, Е. Лябруса та ін. Довідник бібліографій з історії Франції.

Історична бібліографія ФРН. Ретроспективні покажчики з історії Німеччини. Покажчик «Дальман-Вайца».

Розвиток історичної бібліографії Італії. Випуск серій з поточної бібліографії, «Римська бібліографія». Ретроспективна бібліографія з медієвістики. «Каталог італійських авторів XVII ст.»

Поточна універсальна бібліографія сучасного зарубіжжя. Покажчики періодики, дисертацій. Видання покажчиків «Список опублікованих американських книг», «Бібліографія Франції», «Німецька бібліографія». Розвиток історичної бібліографії в умовах інформаційної революції.

Рекомендована література: 2, 3, 6, 9, 11, 12, 17, 24, 26, 27, 29, 32, 33, 40, 43, 53, 59, 64; [2, 5, 6, 21, 22, 27, 31, 32, 36, 38].

Лекція 8

Тема 8. Стан історичної бібліографії України на сучасному етапі

Логіка викладу:

1. Бібліографічні джерела сучасності.
2. Історико-бібліографічні студії у провідних бібліотеках України.
3. Бібліографічні видання НБ ЧНУ ім. Б. Хмельницького.

Анотований зміст

Бібліографування нових видань Книжковою палатою України. Видання бібліографічних покажчиків: «Літопис книг», «Літопис журнальних статей», «Літопис газетних статей», «Літопис рецензій». Діяльність співробітників Інституту проблем реєстрації, інформації НАН України та Національної бібліотеки ім. В. Вернадського в царині історичної бібліографії та видання часопису «Український реферативний журнал» (серія №3, рубрика «Історія. Історичні науки»).

Студії наукових співробітників Інституту історії України НАН України з бібліографування історичних видань. Бібліографічні огляди видань з спеціальних історичних дисциплін та історичного краєзнавства.

Поточні бібліографічні покажчики авторефератів дисертацій: «Літопис авторефератів дисертацій». Розвиток ретроспективної бібліографії. Пристатейна та прикнижкова бібліографія в дослідженнях провідних вчених-істориків. Поточна бібліографія нових видань на сторінках часопису «Український історичний журнал». Видання реферативно-бібліографічного бюлетеню «Українознавство».

Бібліографування електронних ресурсів історичної літератури, створення репозитаріїв. Проект «ELibUkr: електронна бібліотека України».

Історико-бібліографічні студії співробітників наукових бібліотек: Національної бібліотеки ім. В. Вернадського НАН України, Національної парламентської бібліотеки України, наукової бібліотеки ім. М. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка, Національної історичної бібліотеки, Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України. Зведені електронні каталоги наукових праць з історичної проблематики. Видання Національного історичною бібліотекою серії покажчиків літератури з історії України.

Система бібліографування періодичних видань за М. Галушко та М. Романюком (Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника). Досвід наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» з бібліографування електронних інформаційних ресурсів історичної літератури.

Діяльність обласних універсальних наукових бібліотек та наукових книгозбірень ВНЗ України в галузі історичної бібліографії. Історико-бібліографічні видання Черкаської обласної наукової універсальної бібліотеки ім. Т. Шевченка та наукової бібліотеки Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Біобібліографічні покажчики «Вчені України», «Вчені Черкаського національного університету», «Вчені Черкаського краю» та ін.

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 48, 63, 72; [1, 3, 4, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 26, 34, 35].

Лекція 9

Тема 9. Бібліографічний запис, бібліографічні посилання та пошук інформації

Логіка викладу:

1. Поняття про бібліографічний запис.
2. Правила бібліографічного опису документу.
3. Орфографічні вимоги до бібліографічного опису.
4. Алгоритм пошуку необхідної інформації.

Анотований зміст

Бібліографічний запис (БЗ) як елемент (компонент) бібліографічної інформації, що фіксує відомості про документ і дозволяє його ідентифікувати для бібліографічного пошуку. Бібліографічний опис (БО) як записана за певними правилами множина бібліографічних даних, що ідентифікують документ. Співвідношення БЗ і БО як загального й особливого.

Національні стандарти «ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. (ГОСТ 7.1. 2003, IDT)» та «ДСТУ ГОСТ 7.80: 2000. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання»

Елементи БО: обов'язкові та факультативні. Зони бібліографічного опису: заголовку, назви, відомостей про відповідальність; видання; специфічних відомостей; вихідних даних; фізичної характеристики; серії; приміток; стандартного номера та умов доступності.

Принцип опису «de visu». Роль титульного аркуша та службової сторінки в БЗ і БО. Видовий поділ БЗ на одно- і багаторівневі записи. Повний, розширений і короткий записи. Об'єкти складання БЗ: на традиційних, аудіовізуальних та електронних носіях; одночастинні і багаточастинні; локального і віддаленого доступу, закінчені й інтегровані.

Види бібліографічного опису: монографічний (на окремо виданий документ); зведений (на багатотомне та серійне видання); аналітичний (опис складової частини документу). Особливості опису депонованих праць. Бібліографічний опис електронних ресурсів.

Приписна пунктуація в бібліографічному записі, її відношення до чинних лінгвістичних норм. Правила вживання числівників. Позначення астериском. Чинні правила скорочень термінів. Державний стандарт «ДСТУ 3582 – 97 Інформація і документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила». Міждержавний стандарт «ГОСТ 7.12 – 93 СИБИБД Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке». Скорочення слів у термінах, поданих європейськими чужоземними мовами.

Правила оформлення бібліографічних посилань у відповідність з держстандартами та вимогами ВАК України. Алгоритм пошуку необхідної історичної літератури. Застосування комп'ютерних технологій пошуку. Використання бібліотечної системи «ІРБІС» для пошуку інформації.

Рекомендована література: 2, 3, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 30, 31, 32, 33, 39, 47, 58, 68, 69; [7, 9, 10, 12, 13, 14, 19].

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Історична бібліографія в системі наук. Гене́за історичної бібліографії

Семінарське заняття № 1

Історична бібліографія як спеціальна історична дисципліна

Питання для обговорення:

1. Місце історичної бібліографії в дослідницькій праці історика.
2. Предмет, завдання та функції історичної бібліографії.
3. Головні бібліографічні поняття.
4. Принципи історичної бібліографії та її організація.

Проблемні запитання і завдання:

1. Обґрунтуйте своє власне судження щодо обраного варіанту визначення змісту історичної бібліографії як наукової дисципліни.
2. Складіть логічну схему взаємозв'язків історичної бібліографії з іншими науками.
3. Чи можна уявити повноцінного фахівця з архівознавства без опанування ним курсу «Історична бібліографія»?

Основні поняття:

загальна бібліографія, галузева бібліографія, історична бібліографія, документ, споживач інформації, документальні комунікації, бібліографічна інформація.

Теми повідомлень та рефератів:

1. Зв'язок історичної бібліографії з іншими науками.
2. Бібліографування та його методи.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 29, 30, 31, 32, 35, 43, 44, 46, 47, 53, 54, 56, 66, 68, 69; [4, 7, 8, 10, 12, 24, 25, 30, 36, 38]

Семінарське заняття № 2

Класифікація історичної літератури

Питання для обговорення:

1. Види видань за цільовим призначенням та за ступенем опрацювання інформації.
2. Класифікація історичної літератури за природою інформації, матеріальною конструкцією та обсягом.
3. Види видань за періодичністю, структурою.
4. Бібліографічні покажчики та їх типи.

Основні поняття:

видання, видова класифікація, моновидання, збірник, періодичне і неперіодичне видання, депоноване видання, препринт, бібліографічний посібник, бібліографічний покажчик.

Проблемні запитання і завдання:

1. Які принципи й підходи покладено в основу класифікації історичної літератури?

2. Розкрити значення посібників з історичної бібліографії для пошуку необхідної літератури.

Теми повідомлень та рефератів:

1. Види неперіодичних видань з історичних наук.

2. Класифікація періодичних видань з суспільних дисциплін.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 30, 31, 32, 33, 35, 39, 40, 42, 46, 52, 53, 66, 68, 69; [4, 7, 8, 10, 13, 24, 28, 30, 36, 38].

Семінарське заняття № 3 Становлення історичної бібліографії

Питання для обговорення:

1. Першоджерела бібліографії.

2. Генеза вітчизняної бібліографії.

3. Виникнення та розвиток історичної бібліографії Західної Європи у XVII – поч. XX ст.

4. Розвиток історичної бібліографії на українських землях у XVII – поч. XX ст.

Основні поняття:

протобібліографія, теологія, біобібліографічний словник, книгоопис, покажчик, каталог, рукопис, друковане видання, рекомендаційний реєстр, ретроспективна і поточна бібліографія.

Проблемні запитання і завдання:

1. Подискутуйте з приводу хронологічної точки відліку зародження протобібліографії.

2. Дайте оцінку найдавнішій пам'ятці східнослов'янської бібліографії.

3. Обґрунтуйте думку про те, що саме XVII ст. стало часом виникнення історичної бібліографії.

Теми повідомлень та рефератів:

1. Найдавніші пам'ятки вітчизняної бібліографії.

2. Розвиток історичної бібліографії Англії та Франції у XIX – поч. XX ст.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41; 43, 45, 52, 53, 55, 57, 59, 60, 61, 62, 65, 67; [2, 4, 14, 20, 21, 22, 23, 27, 33, 34, 35, 36, 38].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Історична бібліографія XIX – поч. XXI ст. Бібліографічний запис та пошук інформації

Семінарське заняття № 4

Розвиток історичної бібліографії зарубіжних країн у XX ст.

Питання для обговорення:

1. Історична бібліографія країн Європи та Північної Америки у міжвоєнний період.

2. Успіхи і труднощі розвитку історичної бібліографії зарубіжжя після Другої світової війни.

3. Основні тенденції розвитку історичної бібліографії у 1960-х – 1990-х рр.

Основні поняття:

тематична бібліографія, бібліографічний путівник, універсальна бібліографія, ретроспективна і поточна бібліографія, бібліографічний часописи.

Проблемні запитання і завдання:

1. Визначте основні здобутки і втрати розвитку історичної бібліографії зарубіжжя у міжвоєнний період.

2. Як вплинула ситуація біполярності та “холодної війни” на міжнародне співробітництво в галузі історичної бібліографії?

3. Які, на вашу думку, зарубіжні країни можна віднести до визнаних лідерів у розвитку історичної бібліографії?

4. Що нового в методичній інструментарії історичної бібліографії принесла сучасна інформаційна революція?

Теми повідомлень та рефератів:

1. Здобутки історичної бібліографії США у XX ст.

2. Історична бібліографія ФРН у другій пол. XX ст.

Рекомендована література: 2, 3, 6, 9, 11, 12, 17, 24, 26, 27, 29, 32, 33, 40, 43, 53, 59, 64; [2, 5, 6, 21, 22, 27, 31, 32, 36, 38].

Семінарське заняття № 5 Радянська історична бібліографія

Питання для обговорення:

1. Становлення радянської історичної бібліографії.

2. Особливості розвитку історичної бібліографії СРСР у 1930-х – 40-х рр.

3. Радянська історична бібліографія 1950-х – 1991 рр.

Основні поняття:

марксизм-ленінізм, тоталітаризм, сталінізм, прикнижкова бібліографія, рекомендаційний посібник, реферативний часопис, біобібліографія.

Проблемні запитання і завдання:

1. У чому виявився тоталітарний тиск на суб'єкти історико-бібліографічних студій в умовах панування сталінізму?
2. Визначте основні пріоритети розвитку історичної бібліографії в СРСР.
3. З'ясуйте особливості застосування марксистсько-ленінської методології в царині історичної бібліографії СРСР.

Теми повідомлень та рефератів:

1. Основні історико-бібліографічні видання СРСР у повоєнні роки.
2. Розвиток радянської історичної бібліографії у 1960-х – 1991 рр.

Рекомендована література: 3, 6, 7, 9, 12, 22, 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 37, 41, 44, 55, 61, 62, 63, 70, 71, 72; [7, 21, 23, 35, 37].

Семінарське заняття № 6

Історична бібліографія України на сучасному етапі

Питання для обговорення:

1. Внесок Національної бібліотеки ім. В. Вернадського та Національної парламентської бібліотеки у розвиток історичної бібліографії сучасності.
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка – провідний методичний центр історичної бібліографії України.
3. Історико-бібліографічні студії співробітників Національної історичної бібліотеки та Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка.

Основні поняття:

бібліографування, Книжкова палата, реферативно-бібліографічний бюлетень, репозитарій, зведений електронний каталог, серійний покажчик.

Проблемні запитання і завдання:

1. Доведіть, що здобуття Україною незалежності забезпечило новітній Ренесанс вітчизняної історичної бібліографії.
2. Які найсуттєвіші зміни відбулися в методології історичної бібліографії сучасної України?
3. Чим визначається провідне місце столичних наукових бібліотек у розвитку історичної бібліографії сьогодення?

Теми повідомлень та рефератів:

1. Здобутки Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Т. Шевченка в галузі історичної бібліографії.
2. Історико-бібліографічні студії співробітників наукової бібліотеки ЧНУ ім. Б. Хмельницького.

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 48, 63, 72; [1, 3, 4, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 26, 34, 35].

Семінарське (практичне) заняття № 7

Пошук необхідної історичної літератури та вимоги до опису бібліографічного документу

Питання для обговорення:

1. Алгоритм пошуку історичної літератури у звичайному та електронному каталогах.
2. Сучасні вимоги до опису бібліографічного документу.
3. Правила скорочень термінів згідно з єдиними стандартами.

Основні поняття:

бібліографічний запис, бібліографічний опис, елемент БО, зона БО, приписна пунктуація, державний та міждержавний стандарти.

Проблемні запитання і завдання:

1. Встановіть спільне та відмінне в чинних та попередніх правилах бібліографічного опису історичної літератури.
2. Обґрунтуйте переваги пошуку необхідної історичної літератури із застосуванням сучасних інформаційних технологій.
3. Схарактеризуйте єдині стандарти скорочень термінів.

Теми повідомлень та рефератів:

1. Порівняльна характеристика чинних і попередніх правил опису бібліографічного документу.
2. Правила скорочень термінів, поданих європейськими іноземними мовами.

Рекомендована література: 2, 3, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 20, 30, 31, 32, 33, 39, 47, 58, 68, 69; [7, 9, 10, 12, 13, 14, 19].

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИКОНАННЯ І ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

4.1 Методичні рекомендації з виконання та тематика контрольних робіт для магістрантів денної форми навчання

Контрольні роботи є однією з форм поточного, модульного та підсумкового контролю, а також ректорських перевірок (комплексні контрольні роботи). Виконуються по завершенню змістового модуля, а також в процесі вивчення дисципліни. Контрольна робота дає можливість оцінити знання, які досяг студент в опануванні знаннями з навчальної дисципліни.

Питання (як правило, 2–3) передбачають відповіді з основних проблем вивченого студентами навчального матеріалу. При виконанні контрольних робіт необхідно дотримуватися таких вимог:

- чітко формулювати основний зміст проблеми, не зміщувати акценти на другорядні питання;
- переконливо й доказово висвітлювати суть проблеми, бажано порівняти різні точки зору на неї;
- викладаючи своє бачення проблеми слід показати здатність аналізувати фактичний матеріал, оперувати статистичними та іншими матеріалами, уміння робити самостійні узагальнення і висновки;
- звертати увагу на грамотність та науковість викладу.

Тематика контрольних робіт

1. Предмет історичної бібліографії та її функції.
2. Головні бібліографічні поняття.
3. Типи бібліографічних покажчиків з історії.
4. Види видань за цільовим призначенням та за ступенем опрацювання інформації.
5. Види історичної літератури за природою інформації, матеріальною конструкцією та обсягом.
6. Види видань за періодичністю, структурою.
7. Типологія періодичних видань.
8. Генеза бібліографії в осередках давніх цивілізацій.
9. Зародження історичної бібліографії у XVII – XVIII ст.
10. Історична бібліографія зарубіжжя в XIX – поч. XX ст.
11. Першопочатки вітчизняної бібліографії.
12. Генеза історичної бібліографії в Україні.
13. Розвиток вітчизняної бібліографії у XVIII ст.
14. Історична бібліографія України у першій половині XIX ст.
15. Історико-бібліографічні студії другої пол. XIX ст.
16. Стан історичної бібліографії в Україні на поч. XX ст.
17. Становлення радянської історичної бібліографії.
18. Розвиток історичної бібліографії СРСР у повоєнний період.
19. Бібліографія загальної історії та історії історичної науки.
20. Розвиток історичної бібліографії країн зарубіжної Європи та Північної Америки в міжвоєнний період.

21. Історична бібліографія в повоєнні роки.
22. Стан історико-бібліографічної справи на сучасному етапі.
23. Бібліографічні джерела сучасності.
24. Історико-бібліографічні студії у провідних бібліотеках України.
25. Бібліографічні видання НБ ЧНУ ім. Б. Хмельницького.
26. Алгоритм пошуку історичної літератури у звичайному та електронному каталогах.
27. Сучасні вимоги до опису бібліографічного документу.
28. Правила скорочень термінів згідно з єдиними стандартами.

4.2 Методичні рекомендації з виконання та тематика контрольних робіт для магістрантів заочної форми навчання

Особливість контрольних робіт для магістрантів заочної форми навчання полягає в тому що вони не обмежуються рамками академічного часу і виконуються у відриві від навчального процесу та можливості систематичного консультування з боку викладачів. Це зумовлює необхідність самостійного пошуку відповідей на ті чи інші питання. Контрольна робота для слухачів магістратури заочної форми навчання дає можливість оцінити рівень знань і умінь, якого вони досягли в опануванні навчальної дисципліни, їх здатність узагальнювати вивчений матеріал, застосовувати теоретичні знання на практиці.

Питання контрольних робіт (як правило) передбачають відповіді з основних проблем вивченого студентами навчального матеріалу. При виконанні контрольних робіт необхідно дотримуватися таких вимог:

- 1) ретельно підбирати і опрацьовувати літературу з питань контрольної роботи;
- 2) максимально використати час перебування на екзаменаційних сесіях для отримання консультацій і вказівок щодо виконання контрольних робіт;
- 3) чітко формулювати основний зміст проблеми, не зміщувати акценти на другорядні питання;
- 4) переконливо й доказово висвітлювати суть проблеми, бажано порівняти різні точки зору на неї;
- 5) викладаючи своє бачення проблеми, слід показати здатність аналізувати фактичний матеріал, оперувати статистичними та іншими матеріалами, уміння робити самостійні узагальнення й висновки;
- 6) звертати увагу на стиль викладу.

Тематика контрольних робіт

Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3
1. Предмет, завдання та функції історичної бібліографії. 2. Розвиток радянської історичної бібліографії у 1960-х – 1991 рр. 3. Типи бібліографічних покажчиків з історії.	1. Типологія історичної літератури. 2. Розвиток історичної бібліографії країн зарубіжної Європи та Північної Америки в міжвоєнний період. 3. Алгоритм пошуку історичної літератури.	1. Місце історичної бібліографії в дослідницькій праці історика. 2. Становлення радянської історичної бібліографії. 3. Орфографічні вимоги до бібліографічного опису.

5. ПАКЕТ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

з навчальної дисципліни *Історична бібліографія*
для магістрантів

спеціальності 8.02030203 *архівознавство*

Освітньо-кваліфікаційний рівень *магістр*

(Схвалено на засіданні кафедри архівознавства, новітньої історії та спеціальних історичних дисциплін (протокол № 2 від 10 вересня 2010 р.)

Білет №1

1. Предмет, завдання та функції історичної бібліографії.
2. Міжвоєнний період розвитку історичної бібліографії зарубіжної Європи.

Білет №2

1. Основні принципи бібліографічної класифікації історичної літератури.
2. Першоджерела вітчизняної історичної бібліографії.

Білет №3

1. Бібліографічні покажчики та їх типи.
2. Виникнення історичної бібліографії в країнах Західної Європи.

Білет №4

1. Розвиток історичної бібліографії на українських землях у XVII – поч. XX ст.
2. Сучасні вимоги до опису бібліографічного документу.

Білет №5

1. Історична бібліографія зарубіжжя в XIX – поч. XX ст.
2. Алгоритм пошуку історичної літератури.

Білет №6

1. Становлення та розвиток історичної бібліографії СРСР у 1920-х – 30-х рр.
2. Правила скорочень термінів згідно з єдиними стандартами.

Білет №7

1. Історична бібліографія країн Європи та Північної Америки у післявоєнний період.
2. Внесок Національної парламентської бібліотеки та Національної бібліотеки ім. В. Вернадського у розвиток історичної бібліографії сучасності.

Білет №8

1. Розвиток історичної бібліографії СРСР у повоєнний період.
2. Історико-бібліографічні студії співробітників наукової бібліотеки ЧНУ ім. Б. Хмельницького.

Білет №9

1. Генеза бібліографії в середках давніх цивілізацій.
2. Особливості бібліографічної орфографії.

Білет №10

1. Найдавніші пам'ятки вітчизняної бібліографії.
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка – провідний методичний центр історичної бібліографії України.

6. МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

МОДУЛЬ № 1

**Історична бібліографія в системі наук.
Генеза історичної бібліографії**

Варіант 1

1. Місце історичної бібліографії в дослідницькій праці історика.
2. Розвиток вітчизняної бібліографії у XVIII ст.
3. Види видань за періодичністю, структурою.

Варіант 2

1. Генеза бібліографії в середках давніх цивілізацій.
2. Головні бібліографічні поняття.
3. Типи бібліографічних покажчиків з історії.

Варіант 3

1. Предмет, завдання та функції історичної бібліографії.
2. Зародження історичної бібліографії у XVII – XVIII ст.
3. Види видань за цільовим призначенням та за ступенем опрацювання інформації.

МОДУЛЬ № 2

**Історична бібліографія XIX – XX ст.
Бібліографічний запис та пошук інформації.**

Варіант 1

1. Стан історичної бібліографії в Україні на поч. XX ст.
2. Правила бібліографічного опису документу.
3. Історико-бібліографічні студії співробітників Державної історичної бібліотеки та Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника.

Варіант 2

1. Розвиток історичної бібліографії країн зарубіжної Європи та Північної Америки в міжвоєнний період.
2. Алгоритм пошуку історичної літератури.
3. Бібліографія загальної історії та історії історичної науки.

Варіант 3

1. Радянська історична бібліографія 1950-х – 1991 рр.
2. Приписна пунктуація в бібліографічному записі.
3. Бібліографічні джерела сучасності.

7. ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

1. Бібліографічна робота дослідника, вимоги до неї.
2. Етимологія терміну «бібліографія».
3. Предмет і завдання історичної бібліографії.
4. Зв'язок історичної бібліографії з історією, історіографією, загальною бібліографією, архівознавством, джерелознавством, археографією, палеографією, філософією.
5. Документ, споживач інформації, документальні комунікації, бібліографічна інформація.
6. Ретроспективна, поточна та перспективна бібліографія.
7. Загальноісторична бібліографія.
8. Бібліографія історичного краєзнавства.
9. Видавнича продукція, її видова класифікація.
10. Депоновані та препринтні видання.
11. Протобібліографія еллінського Єгипту.
12. Бібліографічні описи Галея в Римі доби принципату.
12. Особливості бібліографічної діяльності у період Середньовіччя.
13. Виникнення книгодрукування як чинника активізації бібліографічних студій.
14. Виділення історичної бібліографії в окрему наукову галузь.
15. «Історична бібліотека» П. Болдуана.
16. Перші періодичні видання з історичної бібліографії.
17. Розвиток історичної бібліографії Англії, Франції, Німеччини США у першій пол. XIX ст.
18. Розвиток історичної бібліографії США у першій пол. XIX ст.
19. Надбання історичної бібліографії зарубіжних країн у другій пол. XIX – поч. XX ст.
20. Розвиток прикнижкової бібліографії XIX – поч. XX ст.
21. Найдавніша вітчизняна пам'ятка з історичної бібліографії – «Богословца от словес».
22. Українська бібліографія литовсько-польської доби.
23. Рекомендаційний реєстр П. Могили.
24. Виникнення наукової історичної бібліографії на українських землях.
25. Розвиток української та російської бібліографії у XVIII ст.
26. Початки бібліотечної класифікації.
27. Бібліографічна діяльність Г.Сковороди.
28. Харківський університет як центр історичної бібліографії першої пол. XIX ст.
29. Бібліографічні описи в перших публічних бібліотеках.
30. Започаткування спеціальної бібліографічної періодики.

31. М. Максимович та ретроспективна бібліографія.
32. Бібліографічні публікації в «Русалці Дністровій» та «Зорі Галицькій».
33. Основні напрямки розвитку історичної бібліографії України другої пол. XIX ст. – поч. XX ст.
34. Бібліографічна діяльність М. Костомарова, П. Куліша, Б. Грінченка.
35. Бібліографічна діяльність М. Драгоманова, В. Іконникова, О. Лазаревського.
36. Ретроспективна бібліографія місцевих видань кінця XIX – поч. XX ст.
37. Створення Одеського бібліографічного товариства.
38. Зміни в організації бібліотечно-бібліографічної справи з приходом до влади більшовиків у Росії.
39. Радянська бібліографічна періодика 1920 – 30-х рр.
40. Випуски радянських покажчиків з історичної бібліографії.
41. Прикнижкова бібліографія в СРСР.
42. Негативний вплив сталінізму на розвиток бібліографії.
43. Постанова ЦК ВКП (б) «Про літературну критику і бібліографію» (1940 р.)
44. Ретроспективна та поточна бібліографія СРСР 1950-х – 60-х рр.
45. Бібліографічна періодика 1970-х – 80-х рр.
46. Бібліографія історії СРСР та всесвітньої історії і окремих країн.
47. Покажчик «Бібліографія країн Африки і Арабського Сходу».
48. Бібліографія з історії історичної науки та історичного краєзнавства.
49. Видання часопису «Міжнародна бібліографія історичних наук»
50. Ретроспективна та поточна бібліографія Англії і Франції у міжвоєнний період.
51. Історична бібліографія Німеччини та Італії у 1920 – 30-х рр.
52. Успіхи історичної бібліографії США у повоєнний період.
53. Оксфордська серія загальноісторичних покажчиків.
54. Досягнення історичної бібліографії Франції у новітній час.
55. Історична бібліографія ФРН наприкінці XX – поч. XXI ст.
56. Поточна універсальна бібліографія сучасного зарубіжжя.
57. Діяльність Книжкової палати України з бібліографування нових видань.
58. Видання бібліографічних покажчиків в сучасній Україні.
59. Часопис «Український реферативний журнал».
60. Поточні бібліографічні покажчики авторефератів дисертацій.
61. Історико-бібліографічні студії співробітників провідних наукових бібліотек України.
62. Поняття про бібліографічний запис та бібліографічний опис.
63. Елементи, зони бібліографічного опису.
64. Повний, розширений і короткий бібліографічні записи.
65. Об'єкти складання та види бібліографічного опису.
66. Приписна пунктуація в бібліографічному записі.
67. Чинні правила скорочень термінів.
68. Правила оформлення бібліографічних посилань.
69. Алгоритм пошуку необхідної історичної літератури.
70. Застосування комп'ютерних технологій бібліографічного пошуку.

8. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ І ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

8.1. Методичні рекомендації щодо виконання

Магістерська робота – це самостійна дослідницька кваліфікаційна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативної та варіативної складових освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Архівознавство» і є однією з форм контролю набутих слухачем у процесі навчання інтегрованих умінь, знань, навичок, які необхідні архівознавцям для виконання професійних обов'язків.

Обсяг магістерської роботи має становити не менше 90-100 рукописних сторінок (в т. ч. основного тексту -70-80 с.).

Робота готується кожним слухачем в індивідуальному порядку. Мета магістерської роботи полягає в глибокому і всебічному аналізі всіх аспектів проблеми, яка досліджується, з подальшим виходом на теоретичні узагальнення. Основу змісту роботи має складати принципово новий матеріал: опис відкритих фактів, явищ і закономірностей, а також узагальнення вже відомих даних з інших наукових позицій або аспектів. Робота має продемонструвати належний рівень підготовленості до професійної діяльності. Слухач повинен включити до тексту весь наявний знаковий апарат (формули, графіки, діаграми, схеми, таблиці тощо), у мовностилістичному оформленні матеріалу має враховувати особливості наукового стилю мови. Слід стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати наукових досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтологій.

Рекомендується така структура роботи: зміст, перелік умовних позначень (у разі необхідності); вступ; розділи основної частини; загальні висновки; список використаних джерел та літератури; додатки (у разі необхідності). Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки, а їх заголовки друкують великими літерами симетрично до тексту (по центру сторінки). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Інтервал між заголовком структурної частини і тексту подвоюється.

Заголовки підрозділів друкують малими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Інтервал між заголовком підрозділу і текстом подвоюють.

Зміст подають на початку роботи. В ньому вказуються назви розділів, підрозділів, сторінки, на яких вони розміщені. Номери початкових сторінок подають арабськими цифрами без знака №. На цій сторінці її порядковий номер не вказують.

Перелік умовних скорочень подають у роботі окремим списком перед

вступом у випадках, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо.

У вступі до роботи: обґрунтовуються актуальність обраної теми, мета і зміст поставлених завдань; формулюється об'єкт і предмет дослідження; зазначається обраний метод (або методи) дослідження; аналізується джерельна база; окреслюється практична цінність і прикладна значущість отриманих результатів; визначаються положення, винесені на захист; аналізується структура та обсяг магістерської роботи.

Розкриття теми магістерської роботи є цілеспрямований процесом, який вирішує чітко визначені завдання і мету дослідження, визначає напрями та механізми функціонування об'єкта та предмета дослідження.

Мета дослідження визначається у повній відповідності із задекларованою темою. Конкретні завдання, що будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети, зазначаються у формі перерахунку (встановити, виявити, класифікувати, проаналізувати, систематизувати тощо).

Формулювання завдань слід робити дуже точно і чітко, позаяк опис їх вирішення повинен складати зміст розділів і роботи. Заголовки розділів роботи мають бути узгоджені із завданнями дослідження.

Об'єктом дослідження роботи має бути те, що породжує проблемні ситуації й служить джерелом їх вивчення.

Предмет дослідження – це частина об'єкта та сфера його діяльності, на яку спрямовано основну увагу дослідника. Предмет дослідження і визначає тему магістерської роботи.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи дослідження, як інструмент добування фактичного матеріалу, обов'язкові елементи вступу до магістерської роботи і необхідна умова досягнення поставленої мети. Подають перелік методів дослідження, використаних для розв'язання поставлених в роботі завдань. Це має бути не звичайний номенклатурний перелік методів, а коротка й змістовна їх характеристика щодо конкретного застосування (щовивчалосязадопомогою того чи іншого методу). Вибір методів повинен логічно впливати зі змісту роботи, адекватно розкривати об'єкт і предмет дослідження. Вказуються також методологічні засади проведеного дослідження.

У вступі описуються й інші елементи наукового процесу. Тут дається характеристика джерельної бази отриманої інформації (архівні, опубліковані, наративні, усні та інші джерела).

У магістерській роботі слід подавати стислий опис нових наукових положень (рішень), запропонованих особисто слухачем магістратури. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток). Також слід подавати рекомендації щодо використання результатів дослідження у практичній роботі.

Бажано, щоб у вступі була подана інформація, на яких конференціях, семінарах, засіданнях тощо оприлюднено результати дослідження. При цьому зазначається тема, місце й дата проведення конференції. Тут же зазначається, у скількох статтях (тезах) опубліковані результати роботи.

Вказуються також публікації та їх загальний обсяг в друкованих аркушах, в яких оприлюднені результати магістерської роботи.

На завершення вступу необхідно подати структуру магістерської роботи, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. У розділах основної частини роботи детально розглядаються методика й техніка дослідження, а також узагальнюються результати (кожний розділ роботи має закінчуватися стислими висновками). Усі несуттєві для вирішення наукового завдання матеріали виносяться в додатки.

Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати. У розділах основної частини подають огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень; виклад загальної методики і основних методів досліджень; експериментальну частину і методику досліджень; проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження; аналіз і узагальнення його результатів.

У першому розділі, як правило, слід подати розлогий історіографічний огляд наукових праць, які прямо чи дотично стосуються теми дослідження. В огляді літератури потрібно: окреслювати основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою; стисло, критично висвітлити роботи попередників; назвати ті питання, котрі залишилися невирішеними, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у цій галузі. Такий аналіз творчого доробку попередників дозволяє чіткіше визначити власну авторську нішу у вивченні теми. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20 відсотків обсягу основної частини роботи.

Наступні розділи присвячуються вичерпному і повному викладу результатів дослідження з висвітленням того нового, що вносить автор у розробку проблеми. Потрібно дати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, достовірності отриманих результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць.

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, отримані в магістерській роботі, з формулюванням розв'язаної наукової проблеми (завдання) та значення її для науки і практики. Далі подаються висновки і рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. У висновках розкриваються методи вирішення поставленої в роботі наукової проблеми (завдання), їхній практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями наголошуються якісні і кількісні показники здобутих результатів, обґрунтовується їхня достовірність.

Після загальних висновків вміщується список використаних джерел та літератури. Слухач зобов'язаний посилатися на джерела, з котрих у роботі використано матеріали, окремі результати, ідеї чи висновки для розробки власних проблем, завдань, питань. Посилатися слід, як правило, на останні

видання. Більш ранні видання можна зазначати лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання. Список використаних джерел та літератури можна подавати одним із двох способів:

- у алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків;
- у порядку констатування посилань у тексті.

Посилання на джерела і літературу в тексті роботи розміщують у квадратних дужках після відповідної цитати, наприклад [5, 38]. Тут 5 – це номер у списку літератури тієї публікації чи джерела, на які посилається автор, а через кому подається номер сторінки, на якій розміщено цитований текст.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2 – 6 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліографічної та видавничої справи. (ГОСТ 7.1 – 2003, IDT). Введено в дію з 1 липня 2007 року.

Сторінки роботи повинні мати поля не менші як: ліве – 30 мм, зверху – 20 мм, праве – 10 мм, знизу – 20 мм. Таблиці, малюнки, схеми, графіки та інші ілюстративні матеріали як у тексті роботи, так і в додатках слід виконувати на стандартних аркушах (21x 30 см) або наклеювати на стандартні білі аркуші. Кегель шрифту – 14 (Times New Roman) з інтервалом між рядками 1,5 (півтора). Напис «Таблиця» та її номер розміщують у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку), слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, а над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці. Наприклад: «Продовження табл. 1.2.».

Ілюстрацію позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій і таблиць, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу й порядкового номеру ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Додатки розміщуються після списку використаних джерел і нумеруються великими літерами українського алфавіту по центру аркуша. Наприклад: Додаток А, а під ним подається назва додатку малими не жирними літерами.

Усі сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків або літерних додатків. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ній цифра 1 не ставиться, другою вважається сторінка, що містить «Зміст», на ній цифра 2 не ставиться, на наступній сторінці проставляється цифра 3 і далі згідно порядку. Порядковий номер сторінки ставиться у правому куті верхнього поля.

Магістерська робота відкривається титульним аркушем. На ньому вказуються: міністерство, якому підпорядкований університет; назва університету, в якому виконувалася магістерська робота; вказується, що роботу виконано на правах рукопису; прізвище, ім'я, по-батькові слухача, який виконав магістерську роботу; повна назва теми роботи; шифр і найменування спеціальності; магістерська робота на здобуття кваліфікації

магістра спеціальності «Архівознавство»; форма навчання слухача; науково-навчальний інститут; кафедра, на якій виконано магістерську роботу; науковий ступінь і вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові наукового керівника; місто, де розташований ВНЗ та поточний рік.

Друкарські помилки можна акуратно виправити. Допускається не більше двох виправлень на одній сторінці. Магістерська робота друкується та подається до Державної екзаменаційної комісії з рецензією провідного спеціаліста чи відповідного практичного працівника та відзивом наукового керівника.

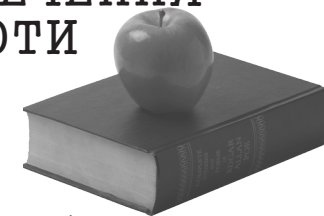
Захист магістерської роботи проводиться відповідно до графіка на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії та регламентується відповідним положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Результати захисту магістерської роботи визначаються оцінками: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за шкалою оцінювання знань відповідно від 100 до 1 балу з урахуванням якості виконання всіх частин магістерської роботи та рівня її захисту.

8. 2. Тематика магістерських робіт

1. Генеза історичної бібліографії в країнах зарубіжної Європи (XVII – XIX ст.).
2. Зародження та початкові етапи розвитку вітчизняної історичної бібліографії.
3. Основні напрямки розвитку історичної бібліографії України у XVIII – поч. XX ст.
4. Розвиток історичної бібліографії Росії у XIX – поч. XX ст.
5. Здобутки та труднощі розвитку радянської історичної бібліографії.
6. Особливості розвитку історичної бібліографії країн зарубіжної Європи у XX ст.
7. Успіхи розвитку історичної бібліографії США у XX – поч. XXI ст.
8. Стан та перспективи розвитку історичної бібліографії України на сучасному етапі.
9. Досягнення історичної бібліографії Франції у XIX – XX ст.
10. Розвиток історичної бібліографії Великобританії та Німеччини у XX – на поч. XXI ст.: порівняльний аспект.

9. ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

9. 1. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи

Самостійна робота магістрантів має за мету більш глибоке засвоєння ними теоретичних та аналітичних основ курсу, розвиток творчого мислення, набуття навичок та вмінь у самостійному виборі різних методів пізнання. Самостійна робота тісно узгоджується з лекційним курсом і проводиться за усіма основними темами.

Самостійна робота передбачає конкретні визначені викладачем питання теми, які магістрант готує самостійно. Наслідки самостійної роботи викладаються у рефератах, повідомленнях на семінарських заняттях, у співбесідах з викладачем.

Працюючи самостійно, слід скористатися підручниками, посібниками, рекомендованою літературою, науково-довідниковими виданнями, ресурсами мережі Інтернет. Обов'язковою умовою самостійної роботи є застосування знань, набутих при вивченні інших тем курсу, а також суміжних історичних дисциплін. Важливим є посилання на історичні джерела та наукову літературу.

У процесі самостійної роботи слід виявляти творчість і вміння відстоювати власну точку зору. Основну увагу необхідно звертати на центральну проблему вивчення курсу – взаємозв'язок історико-бібліографічних явищ із основними положеннями загальної бібліографії та загальноісторичними процесами й подіями.

При опрацюванні матеріалів змістових модулів виконуються різноманітні види та напрями самостійної роботи, зокрема такі:

- вивчення лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему, пошук додаткової інформації;
- опрацювання та підготовка огляду статей, опублікованих у фахових та інших часописах;
- участь у виготовленні саморобних навчально-наочних посібників;
- написання рефератів та повідомлень;
- конспектування першоджерел та монографій;
- робота з електронними ресурсами;
- участь у науковій роботі.

Слухачі магістратури можуть також отримати індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ). ІНДЗ – це специфічна форма позааудиторної індивідуальної роботи магістранта навчального, наукового

чи навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Результатом цієї роботи має стати підготовка наукових звітів, участь у науково-практичних конференціях, публікація наукових статей, повідомлень, тез, окремих видань тощо.

При виконанні самостійної роботи від слухачів магістратури вимагається:

- отримати певне завдання від викладача чи визначити його індивідуально;
- виконати завдання шляхом самопланування й самоорганізації своїх дій: визначення мети, програми дій, вибір методичного інструментарію, начерк алгоритму для виконання поставлених завдань, самоконтроль і корегування індивідуальної діяльності тощо;
- прозвітуватися про виконання завдання перед викладачем.

Організація самостійної роботи забезпечується всіма наявними навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення дисципліни загалом чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою (насамперед монографічною) та довідковою літературою, періодичними виданнями, електронними ресурсами тощо.

Магістранти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Контрольна робота подається на кафедру згідно з графіком, її захист, як правило, відбувається на першому тижні сесії.

Написання рефератів. Навчальний реферат – це письмова робота, в якій у стислій формі на основі опрацювання наукової та методичної літератури розкривається конкретна проблема чи окремих аспектів теми дисципліни.

Реферат складається з плану і таких складових частин: вступ, основна частина (включає розділи і підрозділи), висновки, список використаних джерел і літератури, додатки (за необхідності).

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її значення для поглибленого опанування програмного матеріалу, визначається мета та дослідницькі завдання реферату, об'єкт дослідження, загальні методи розкриття теми, характеризується джерельна база.

Основна частина може складатися з кількох розділів. В одному з них, як правило, розглядається стан вивчення проблеми, характеризуються різні точки зору вчених. В інших розділах розкривається зміст обраної теми, дається опис та аналіз опрацьованого матеріалу, оцінка тих чи інших процесів і явищ, робляться узагальнення щодо окремих аспектів проблеми.

Важливою структурною частиною реферату є висновки. В них лаконічно, без аналізу й обґрунтування робляться узагальнення та формулюються результати виконаної роботи. Висновки засвідчують здатність слухачів магістратури до самостійних узагальнень.

У кінці реферату наводиться список використаних джерел та наукової літератури. Обсяг реферату – в межах 20 сторінок. Подається в рукописному вигляді.

9. 2. Зміст самостійної та індивідуальної роботи

Питання для повторення

1. Роль історичної бібліографії в праці історика.
2. Предмет, завдання історичної бібліографії як спеціальної історичної дисципліни.
3. Пошукова, оцінювальна, систематизуюча, комунікативна функції історичної бібліографії.
4. Джерела історичної бібліографії
5. Основні дефініції історичної бібліографії
6. Методологія та методика історичної бібліографії.
7. Бібліографічні посібники та їх типи.
8. Види бібліографічних покажчиків.
9. Ретроспективна, поточна та перспективна бібліографія.
10. Рубрики бібліографічної продукції.
11. Видавничі продукції та її видова класифікація.
12. Види видань за цільовим призначенням.
13. Види видань за ступенем аналітико-синтетичної переробки інформації
14. Види видань за знаковою природою інформації,
15. Види видань за матеріальною конструкцією
16. Види видань за обсягом, складом основного тексту
17. Види видань за періодичністю, структурою, характером інформації.
18. Види періодичних видань.
19. Депоновані та препринтні видання, їх особливості.
20. Документальні й наративні історичні джерела.
21. Генеза загальної бібліографії в осередках давніх цивілізацій.
22. Особливості бібліографічної діяльності у період Середньовіччя.
23. Виділення історичної бібліографії в окрему наукову галузь.
24. Найдавніші вітчизняні пам'ятки з історичної бібліографії.
25. Українська бібліографія литовсько-польської доби.
26. Перші періодичні видання з історичної бібліографії.
27. Розвиток історичної бібліографії Англії, Франції, Німеччини, США у першій пол. XIX ст.
28. Розвиток вітчизняної бібліографії у XVIII ст.
29. Історична бібліографія України у першій половині XIX ст.
30. Історико-бібліографічні студії другої пол. XIX ст.
31. Стан історичної бібліографії в Україні на поч. XX ст.
32. Започаткування спеціальної бібліографічної періодики.
33. Поточна бібліографія поч. XX ст.
34. Зановлення радянської історичної бібліографії.
35. Розвиток історичної бібліографії СРСР у повоєнний період.
36. Бібліографія загальної історії та історії історичної науки.
37. Розвиток історичної бібліографії країн зарубіжної Європи та Північної Америки в міжвоєнний період.

38. Історична бібліографія в повоєнні роки.
39. Стан історико-бібліографічної справи на сучасному етапі.
40. Бібліографічні джерела сучасності.
41. Історико-бібліографічні студії у провідних бібліотеках України.
42. Бібліографічні видання НБ ЧНУ ім. Б. Хмельницького.
43. Діяльність Книжкової палати України з бібліографування нових видань. Видання бібліографічних покажчиків, часопису “Український реферативний журнал”.
44. Поточні бібліографічні покажчики авторефератів дисертацій.
45. Поняття про бібліографічний запис.
46. Правила бібліографічного опису документу.
47. Орфографічні вимоги до бібліографічного опису.
48. Алгоритм пошуку необхідної інформації.

Теми рефератів

1. Зв'язок історичної бібліографії з іншими науками.
2. Бібліографування та його методи.
3. Види неперіодичних видань з історичних наук.
4. Класифікація періодичних видань з суспільних дисциплін.
5. Найдавніші пам'ятки вітчизняної бібліографії.
6. Розвиток історичної бібліографії Англії та Франції у XIX – поч. XX ст.
7. Здобутки історичної бібліографії США у XX ст.
8. Історична бібліографія ФРН у другій пол. XX ст.
9. Основні історико-бібліографічні видання СРСР у повоєнні роки.
10. Розвиток радянської історичної бібліографії у 1960-х – 1991 рр.
11. Здобутки Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Т. Шевченка в галузі історичної бібліографії.
12. Історико-бібліографічні студії співробітників наукової бібліотеки ЧНУ ім. Б. Хмельницького.
13. Порівняльна характеристика чинних і попередніх правил опису бібліографічного документу.
14. Правила скорочень термінів, поданих європейськими іноземними мовами.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ

10.1. Форми контролю

Контроль знань здійснюється з метою встановлення рівня засвоєння магістрантами теоретичного матеріалу та практичних навичок, що передбачені навчальною програмою дисципліни і включає такі форми:

- поточний контроль;
- модульний контроль;
- ректорський контроль;
- підсумковий контроль.

Поточний контроль передбачає перевірку знань на семінарах (обговорення, повідомлення, реферати, тести), а також проведення колоквиумів, дискусій, рольових ігор тощо.

Модульний контроль зводиться до проведення контрольних робіт за наслідками вивченого матеріалу навчальних тем у межах змістових модулів.

Ректорський контроль здійснюється за пакетом завдань комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль передбачає залік. Як правило, він виставляється за результатами поточного та модульного контролю на останньому семінарському занятті. Для студентів всіх форм навчання передбачається написання контрольної роботи і реферату.

10.2. Система та критерії оцінювання знань

Оцінювання знань з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань за 100-бальною шкалою. Впродовж вивчення дисципліни слухач магістратури має брати активну участь у обговоренні програмних питань на семінарських заняттях, виконанні модульних контрольних робіт, завдань для самостійного вивчення дисципліни.

Рівень знань магістрантів з усіх тем курсу «Історична бібліографія» оцінюється методом усного опитування на семінарських заняттях, а також за наслідками виконання тестових завдань, контрольних робіт, при підготовці рефератів з визначеної проблематики. Основними підсумковими формами оцінювання знань з усієї програми курсу є врахування роботи студентів впродовж семестру (за модульно-рейтинговою системою) та співбесіди з ними. Оцінюється самостійна, а також наукова робота студентів (участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах, написанні статей). Шкала оцінювання подається в таблиці 10.2.1.

Таблиця 10.2.1

Розподіл балів при оцінюванні знань слухачів магістратури

№ п/п	Об'єкт контролю	Нормативи оцінювання в балах	Примітки
1.	Робота на семінарських заняттях: - виступ - доповнення	«відм.» – 5 балів «добре» – 4 бали «задов.» – 3 бали «незадов.» – 0 балів 1 – 2 бали	Враховується вичерпність, глибина і логічність виступу, коло опрацьованої літератури і джерел
2.	Поточні контрольні роботи	«відм.» – 5 балів «добре» – 4 бали «задов.» – 3 бали «незадов.» – 0 балів	Враховується ступінь вичерпності й правильності відповідей на поставлені запитання й завдання
3.	Модульний контроль: - Контрольні роботи	«відм.» – 10 балів «добре» – 8 бали «задов.» – 6 бали «незадов.» – 0 балів	Враховується ступінь аргументованості суджень, вміння робити висновки та узагальнення
4.	- Підготовка та захист рефератів	«відм.» – 10 балів «добре» – 8 балів «задов.» – 4 бали «незадов.» – 0 балів	Враховується коло використаних джерел та наукової літератури, оригінальність суджень, здатність до аналітичності, правильність оформлення згідно з чинними вимогами. За наявності елементів новизни можливе заохочення в межах 5 балів.
5.	Самостійна та індивідуальна робота	«відм.» – 5 балів «добре» – 4 бали «задов.» – 3 бали «незадов.» – 0 балів	Контролюється шляхом проведення співбесід, колоквиумів, звітів за результатами виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання. Додатково нараховується 5 балів за конспекти першоджерел та монографій
6.	Доповіді та повідомлення на наукових конференціях різного рівня	5 – 25 балів	
7.	- Публікації тематичної спрямованості в наукових виданнях	25 балів	
8.	Участь в наукових гуртках та проблемних групах	6 – 10 балів	

Продовження таблиці 10.2.1

9.	Участь у роботі навчально-методичних матеріалів	10 балів	
10.	Тестування	20 балів	1-й рівень – 11 балів (по 0,5 б. за кожен правильну відповідь); 2-й рівень – 2 бали (по 1 б. за прав. відп.); 3-й рівень – 2 бали; 4-й рівень – 5 балів.

Бали за відвідування занять не нараховуються. Результати поточного і модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи академічних груп.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами всіх видів робіт впродовж вивчення курсу на підставі критеріїв, що наведені в таблиці 10.2.2:

Таблиця 10.2.2

Університетська шкала оцінювання (100-бальна)	Національна шкала оцінювання (5-бальна)	Оцінка за шкалою ECTS (7-бальна)	Критерії визначення оцінки
90 – 100	зараховано	A (відмінно)	« відмінно » – студент глибоко і досконало знає матеріал усіх тем дисципліни, повністю засвоїв теоретичні основи курсу, опанував бібліографічну термінологію, алгоритм пошуку та опису історичної літератури, уміє аналізувати етапи генези й розвитку історичної бібліографії України та зарубіжжя, бездоганно орієнтується у творчому доробку найвідоміших бібліографів
82 – 89	зараховано	B (добре)	« дуже добре » – студент добре засвоїв теоретичний матеріал дисципліни і здобув практичні навички, які дають можливість виконувати завдання на рівні вище середнього з окремими неточностями (у визначенні понять, характеристик явищ тощо)
75 – 81		C (добре)	« добре » – студент засвоїв теоретичний матеріал дисципліни і здобув практичні навички, які дають можливість виконувати завдання на рівні вище середнього з 2-3 суттєвими помилками

68 – 74	зараховано	D (задовільно)	«задовільно» – студент загалом засвоїв теоретичний матеріал і набув практичних навичок, що дозволяє йому непогано виконувати завдання, проте кількість суттєвих помилок становить більше трьох
60 – 67		E (задовільно)	«задовільно» – студент ознайомлений в загальних рисах з теоретичним матеріалом і має практичні навички, достатні для виконання завдань на рівні мінімальних вимог
35 – 59	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	«незадовільно» – студент має уявлення про теоретичний матеріал дисципліни, але при виконанні практичних завдань допускається дуже грубих помилок. Необхідно повторно опрацювати матеріал і повторно скласти залік
1 – 34		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням	«незадовільно» – студент не засвоїв матеріал навчальної дисципліни, не розуміє теоретичного матеріалу та не має практичних навичок для виконання поставлених завдань. Необхідна подальша робота з обов'язковим повторним опрацюванням курсу

10.3. Завдання для тестової перевірки знань

Варіант №1 1-й рівень

Із запропонованих варіантів необхідно вибрати одну правильну відповідь:

1. Предметом історичної бібліографії є: а) розробка прийомів і методів пошуку, опису, цільового відбору, наукової систематизації історичної літератури та передача отриманої інформації досліднику; б) процес розвитку історичного пізнання; в) алгоритм пошуку історичної літератури; г) історія бібліографії.

2. Брошура – це: а) книжкове видання обсягом 48 – 90 ст.; б) аркушове видання обсягом 1 – 4 с.; в) книжкове видання обсягом 4 – 48 с.; г) видання у вигляді кількох аркушів друкованого матеріалу без кріплення.

3. Біобібліографічний довідник містить: а) дані про життя і діяльність будь-яких осіб; б) перелік літератури; в) біографічні відомості про будь-які особи, списки їхніх праць і літератури, що висвітлює їх життя та діяльність; г) бібліографію праць конкретного автора.

4. Автором покажчика «Про порядок власних книг» став римський медик II ст.: а) Гален; б) Гіппократ; в) Светоній; г) Варон.

5. Бібліографічну працю Ієроніма у V ст. продовжив: а) Прокопій Кесарійський; б) Григорій Турський; в) Геннадій Марсельський; г) Михайло Псел.

6. Одним із різновидів бібліографічного опису у давній Русі були: а) реєстри; б) каталоги; в) списки жертв; г) інвентарі.

7. «Бібліоманія» Р. де Фурніваля – це бібліографічна пам'ятка: а) XV ст.; б) XIV ст.; в) XII ст. г) XIII ст.

8. Галузева бібліографія зародилася: а) у XV ст.; б) у XVII ст.; в) у XVI ст.; г) у XIII ст.

9. Бібліографічну працю «La Libreria» написав італійський письменник: а) О. Ландо; б) К. Салютаті; в) А. Доні; г) Ф. Гвічардіні.

10. Першим виданням з історичної бібліографії стала праця П. Болдуїна: а) «Історична бібліографія», б) «Історична бібліотека»; в) «Бібліографія давнини»; г) «Загальна бібліографія».

11. Бібліографічний покажчик літератури з історії на поч. XVIII ст. уклав професор Йєнського університету: а) А. Дюшен; б) Б. Струве; в) С. Франк; г) Й. Гердер.

12. Помітним явищем у бібліографії XVIII ст. став вихід покажчика О. Г. Ле Лонга: а) «Бібліографія»; б) «Історична бібліографія»; в) «Французька історія»; г) «Історична бібліотека Франції».

13. Помітним центром історичної бібліографії у першій третині XIX ст. став: а) університет св. Володимира (м. Київ); б) Харківський університет; в) Кременецький лицей; г) Новоросійський університет.

14. Фундаментальним історико-бібліографічним виданням став підготовлений у 1855 – 1879 рр. Національною бібліотекою Франції 11-томний: а) «Каталог з історії Франції»; б) «Історичний каталог»; в) «Каталог історичної бібліотеки Франції», «Покажчик історичної літератури».

15. Бібліографічний покажчик нової української літератури уклав:

а) І. Франко; б) М. Костомаров; в) М. Драгоманов; г) О. Лазаревський.

16. Від 1904 до 1918 р. у США самостійним виданням виходив щорічник: а) «Щорічний звіт»; б) «Бібліографічний каталог»; в) «Література з американської історії»; г) «Покажчик історичної літератури».

17. Випуск радянського покажчика «Историческая литература» було започатковано: а) 1940 р.; б) 1939 р.; в) 1941 р.; г) 1938 р.

18. Покажчик поточної літератури «Римська бібліографія» видавався в Італії від: а) 1949 р. б) 1945.; в) 1946 р.; 1950 р.

19. Щорічник «Бібліографія Британської та ірландської історії» редагував відомий історик і бібліограф: а) Д. Елтон; б) Ч. Грос; в) Д. Мідлі; г) А. Дей.

20. Поточні бібліографічні покажчики дисертацій друкуються в Україні від: а) 1995 р.; б) 2000 р.; в) 1997 р.; г) 1999 р.

21. Елементи бібліографічного опису поділяються на: а) поточні і ретроспективні; б) повні й неповні; в) обов'язкові й факультативні; г) первинні і вторинні.

22. Короткий бібліографічний запис містить: а) обов'язкові та всі факультативні елементи; б) обов'язкові та окремі факультативні елементи; в) лише обов'язкові елементи; г) лише факультативні елементи.

2-й рівень

Подати в хронологічній послідовності:

№1

- а) Радянський бібліографічний покажчик «Историческая литература»;
- б) утворення Одеського бібліографічного товариства;
- в) «Богословца от словес»;
- г) бібліографічний покажчик «Історія України»;
- д) «Книжная старина русская»;
- е) «Гарварський путівник з історії Америки».

№2

- а) Постанова ЦК ВКП (б) «Про літературну критику і бібліографію»;
- б) бібліографічний покажчик О. Г. Лелонга «Історична бібліотека Франції»;
- в) виникнення історичної бібліографії;
- г) часопис «Міжнародна бібліографія історичних наук»;
- д) «Бібліоманія» Р. де Фурніваля;
- е) «Тартикон» Никона Черногорця.

3-й рівень

Встановити відповідність:

1) Бібліографічні описи в Римі доби принципату;	а) М. Максимович;
2) «Книжная старина русская»;	б) 1911 р.;
3) створення Одеського бібліографічного товариства;	в) елемент бібліографічного опису;
4) найменша структурна одиниця, що містить одну або кілька певних бібліографічних відомостей;	г) поточна історична бібліографія;
5) «Bibliotheca historica medii aevi»;	д) А. Потхаст;
6) описи історичної літератури, що видається в синхронному часі.	е) Галей.

4-й рівень

Стисло і вичерпно розкрийте сутність питання:

Визначте основні здобутки і втрати розвитку історичної бібліографії за рубіжжя у міжвоєнний період.

Варіант №2

1-й рівень

Із запропонованих варіантів необхідно вибрати одну правильну відповідь:

1. Бібліографічні покажчики за цільовим призначенням поділяються на такі типи: а) універсальні, галузеві, тематичні; б) персональні, оглядові, за-

гальні; в) ретроспективні, поточні, перспективні; г) періодичні, узагальнюючі, хронологічні.

2. Наукове видання, яке містить матеріали попереднього характеру, опубліковані до виходу видання, де вони можуть побачити світ: а) тези доповіді; б) автореферат; в) депоноване видання; г) препринт.

3. Одна з найдавніших пам'яток протобібліографії належала перу діяча еллінської доби: а) Полібія; б) Птоломея; в) Каллімаха; г) Плутарха.

4. Важливі бібліографічні елементи містила «Книга про церковних письменників» пізньоантичного теолога: а) Аврелія Августина; б) Орігена; в) Ієроніма; г) Євсевія Кесарійського.

5. Першою вітчизняною пам'яткою з історичної бібліографії став твір: а) «Богословца от словес»; б) «Тартикон»; в) Іпатіївський літопис; г) «Повість минулих літ».

6. Праця Гонорія Отенського «Чотири книги про світочів або про церковних письменників» належала до жанру: а) теологічного трактату; б) схоластичних розмислів; в) бібліографічного покажчика; г) біобібліографічного словника.

7. Найпоширенішим жанром книготоргівельної бібліографії в XV – XVI ст. став: а) покажчик; б) каталог; в) реєстр; г) список.

8. Автором праці «Bibliotheca universalis» став швейцарський бібліотекознавець: а) К. Геснер; б) Й. Кальвін; в) Г. Ешер; г) С. Брант.

9. Історична бібліографія виникла: а) у XV ст.; б) у XVII ст.; в) у XVI ст.; г) у XIII ст.

10. Першу спробу застосування в Україні бібліографічної класифікації зустрічаємо в каталозі бібліотеки: а) Почаївської лаври; б) Києво-Печерської лаври; в) Переяславського колегіуму; г) Київської академії.

11. Укладачем «Bibliotheca historica medii aevi» став німецький бібліограф: а) Л. Ранке; б) Г. Гуго; в) А. Потхаст; г) Ю. Шевальє.

12. Автор праці «Книжная старина русская»: а) О. Бодянський; б) І. Вагилевич; в) М. Максимович; г) І. Срезневський.

13. Найбільш досконалий ретроспективний покажчик історичної літератури уклад англійський бібліограф XIX ст.: а) Д. Девіс; б) Ч. Грос; в) Д. Тревельян; г) Д. Міль.

14. Одеське бібліографічне товариство було створено: а) 1909 р.; б) 1914 р.; в) 1911 р. г) 1910 р.

15. Реєстрацію всіх друкованих видань у СРСР проводили: а) бібліотеки; б) міністерства культури; в) реєстраційні центри; г) книжкові палати.

16. Суттєві зміни в організацію бібліографічної справи передбачала постанова ЦК ВКП (б): а) «Про викладання громадянської історії в школах СРСР»; б) «Про бібліотеки»; в) «Про літературну критику і бібліографію»; г) «Про бібліотечну справу».

17. Велику бібліографічну роботу у Франції у 1930-х рр. вів журнал: а) «Критична бібліографія найважливіших праць з історії»; б) «Історична інформація»; в) «Історичний огляд»; г) «Анали економічної і соціальної історії».

18. Часопис «Міжнародна бібліографія історичних наук» почав виходити: а) 1929 р.; б) 1928 р.; в) 1930 р.; г) 1931 р.

19. Найбільш повний реєстр друкованих видань в Україні здійснює: а) ЦНТЕІ; б) Національна бібліотека ім. В. Вернадського; в) Книжкова палата України; г) Національна парламентська бібліотека.

20. Бібліографічний покажчик «Історія України» укладено у 1993 р. співробітниками: а) Національної бібліотеки ім. В. Вернадського; б) Національної парламентської бібліотеки; в) Національної історичної бібліотеки України; г) Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

21. Залежно від структури розрізняють такі види бібліографічного запису: а) повний і розширений; б) одночастинний і багаточастинний; в) закінчений і інтегрований; г) одно- і багаторівневий.

22. Аналітичний бібліографічний опис складають на: а) окремо виданий документ; б) багатомне чи серійне видання; в) окрему наукову роботу, тези зі збірки, статтю з часопису, окремий розділ чи параграф документу; г) електронний документ.

2-й рівень

Подати в хронологічній послідовності:

№1

- а) Рекомендаційний реєстр П. Могилы;
- б) «Покажчик джерел для вивчення Малоросійського краю» О. Лазаревського;
- в) «Український реферативний журнал»;
- г) виділення історичної бібліографії в окрему наукову галузь;
- д) «Історична бібліотека» П. Болдуана;
- е) «Книга про церковних письменників» теолога Ієроніма.

№2

- а) Національний стандарт «ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;
- б) перша спроба застосування в Україні бібліографічної класифікації;
- в) зародження галузевої бібліографії;
- г) «Путівник американської історичної асоціації з історичної літератури»;
- д) «Чотири книги про світоців або про церковних письменників» Гонорія Отенського;
- е) «La Libreria» італійського письменника А. Доні.

3-й рівень

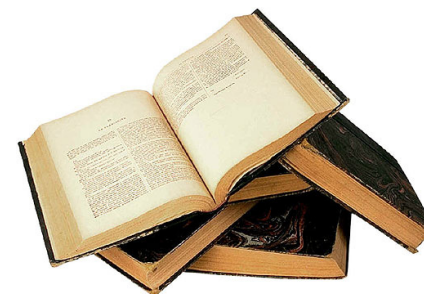
Встановити відповідність (див. с. 49):

1) «Богословца от словес»; 2) часопис «Міжнародна бібліографія історичних наук»; 3) «Бібліоманія»; 4) «Оглавление книгъ, кто их сложил»; 5) описи історичної літератури, що видавалася впродовж тривалого відтинку минулого часу; 7) наукове чи науково-популярне видання, що містить повне й усебічне дослідження однієї проблеми чи теми.	а) Ретроспективна історична бібліографія; б) 1930р.; в) 1073 р.; г) монографія; д) С. Медведєв; е) Р. де Фурніваль.
--	--

4-й рівень

Стисло і вичерпно розкрийте сутність питання:

Аргументуйте думку, що здобуття Україною незалежності забезпечило новітній Ренесанс вітчизняної історичної бібліографії.

11. НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

11.1 Основна література

1. Бакун, Д. Н. Развитие библиографии исторических источников в России XIX–XX в. : монография / Д. Н. Бакун. – М. : Парад, 2006. – 260 с.
2. Берков, П. Н. Библиография и научная работа // Избранное. – М., 1978. – С. 77–111.
3. Библиография. Общий курс / под ред. О. П. Коршунова. – М.: Книга, 1981. – 511 с.
4. Библиотечне краєзнавство : навч.-метод. матеріали для спец. 7.020102 «Библиотечнознавство та бібліографія» / Рівненський держ. гуманітарний ун-т ; І. В. Мілясевич (упоряд.). – Рівне : [б. в.], 2001. – 40 с.
5. Білокінь, С. Довідкова книга з культурної спадщини України: мета бібліографія, зміст біографічних та інших словників тощо : робочий зошит. / С. Білокінь – К. : Наук. думка, 2009. – 514 с.
6. Білокінь, С. І. Бібліографія історична / С. І. Білокінь // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 624–625.
7. Білокінь, С. І. Історична бібліографія України / С. І. Білокінь // Енциклопедія історії України. – К., 2005. – Т. 3. – С. 553–560.
8. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления. ГОСТ 7.84. – М. : [б. и.], 1984. – 32 с.
9. Біобібліографія як вид бібліографічної діяльності : навч.-метод. матеріали для самостійної роботи студентів спеціальностей «Библиотечнознавство і бібліографія» ; «Документознавство та інформаційна діяльність» / В. Р. Коржиньовська (уклад.). – Рівне : [б. в.], 2002. – 76 с.
10. Вернигора, Н. М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч.-метод. комплекс / Н. М. Вернигора. – К. : Інститут журналістики, 2004. – 25 с.
11. Вернигора, Н. М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. для студ., які навчаються за спец. «Журналістика» і «Видавнича справа та редактування» / Н. М. Вернигора. – К. : НВГ Ін-ту журналістики, 2007. – 127 с.
12. Вопросы теории и методики исторической библиографии : сборн. науч. труд. – М.: Наука, 1978. – 218 с.
13. Голодомор в Україні 1932 – 1933 рр. : бібліогр. покажч. / упоряд. : Л. М. Бур'ян, І. Е. Рікун. – О. ; Л. : Вид-во М. П. Коць, 2001. – 656 с.
14. ГОСТ 7.12 – 93. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила. : изд. офиц. – М. : Госстандарт России, 1995. – 17 с.
15. ГОСТ 7.11. – 78. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании произведений печати. – М. : [б. и.], 1978. – 16 с.
16. Грובה, М. А. Проблемы совершенствования структуры

ретроспективных библиографических пособий по истории : автореф. дисс... канд. ист. наук. – Л., 1979. – 20 с.

17. Далин, В. М. Историки Франции XIX – XX веков / В. М. Далин. – М. : Наука, 1981. – 211 с.

18. ДСТУ ГОСТ 7.1 : 2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання ; (ГОСТ 7.1 – 2003, IDT). – К. : [б. в.], 2007. – 47 с.

19. ДСТУ 3582 – 97. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі: загальні вимоги і правила : вид. офиц. – К. : Держстандарт України, 1998. – 25 с.

20. Загальні вимоги та правила складання бібліографічного опису документа : вид. 2-ге, доповн. / Уклад. : Н. М. Лебідь, О. З. Медалієва, В. Г. Тур, В. Л. Штангеева ; наук. ред. Н. Ю. Силка. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ [ім. Б. Хмельницького], 2007. – 16 с.

21. Здобнов, Н. В. История русской библиографии до начала XX века. – М. : [б. и.], 1955. – 252 с.

22. Ильичева, Л. С. Библиография общественно-политической литературы / Л. С. Ильичева, Н. И. Соноров, М. К. Архипова. – М. : [б. и.], 1988. – 120 с.

23. Иллерицкий, В. Е. Историография истории СССР. С древнейших времен до Великой Октябрьской социалистической революции / В. Е. Иллерицкий – М. : Наука, 1971. – 340 с.

24. Историки и история. Жизнь. Судьба. Творчество : биограф. сборник / авторы проекта Е. Б. Черняк, Б. А. Тормасов. – М. : Острожье, 1997. – Т. 1. – 701 с. ; Т. 2. – М. : Острожье, 1998. – 870 с.

25. Историография нового времени стран Европы и Америки / Б. Г. Вебер, И. С. Галкин, И. П. Дементьев [и др.] ; под ред. И. С. Галкина. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1967. – 670 с.

26. Историография новой и новейшей истории стран Европы и Америки / И. С. Галкин, И. П. Дементьев, А. Д. Колпаков, А. В. Адо ; под ред. И. С. Галкина. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1977. – 576 с.

27. Историография новейшей истории стран Европы и Америки / под ред. И. П. Дементьева – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. – 520 с.

28. История исторической науки в СССР : сов. период, окт. 1917 – 1967 гг. : библиография / Составители : Р. Г. Эймонтова, А. Ф. Лисман, Э. А. Вайсборд [и др.]. – М. : Наука, 1980. – 140 с.

29. Історична література у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1834 – 1949 рр.) бібліографічний покажчик та навчально-методичні матеріали / уклад. О. З. Медалієва, Л. І. Синявська. – Черкаси : Вид. Від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 132 с.

30. Історичні науки // Український реферативний журнал : серія 3 : соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво. – 2011. – №1. – С. 9–17.

31. Казьмирчук, Г. Бібліографія історична / Г. Казьмирчук, М. Казьмирчук // Спеціальні історичні дисципліни : довідник. – К.: Либідь, 2008. – С. 54–61.

32. Казьмирчук, Г. Історична бібліографія : курс лекцій і метод. матер.

для студ. істор. факульт. / Г. Казьмирчук. – К. : [б. в.], 2002. – 79 с.

33. *Казьмирчук, Г.* Історична бібліографія : курс лекцій і метод. матеріалів для студ. істор. факульт. / Г. Казьмирчук. – 2-е випр. і доп. вид. – К. : Логос, 2007. – 68с.

34. *Казьмирчук, Г. Д.* Движение декабристов. Юбилейная литература 1975 – 1979 гг. / Г. Д. Казьмирчук. – К. : [б. и.], 1979. – 131 с.

35. Кобленц, И. Н. Историческая библиография / И. Н. Кобленц // Очерки истории исторической науки в СССР : в 2 т. – М. , 1960. – Т. 2. – С. 684.

36. *Корнейчик, І. І.* Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси / І. І. Корнейчик. – Х. : [б. в.], 1971. – 374 с.

37. *Корольов, Б.* Персональна бібліографія українських істориків : бібліографічний покажчик / Б. Корольов // Історичний журнал. – 2010. – №1 – 3. – С. 131–153.

38. *Косминский, Е. А.* .Историография истории средних веков / Е. А. Косминский ; под ред. С. Д. Сказкина [и др.] – М. : Изд-во Моск. ун-та 1963. – 426 с.

39. *Кричевский, Г. Г.* Библиографические пособия / Г. Г. Кричевский // Большая Советская Энциклопедия : 3-е изд. – М. , 1970. – Т. 3. – С. 867.

40. *Кричевский, Г. Г.* Библиография в странах Европы и США / Г. Г. Кричевский // Большая Советская Энциклопедия : 3-е изд. – М. : Советская энциклопедия, 1970. – Т. 3. – С. 881–885.

41. *Кріль, М.* Історична бібліографія в радянській Україні: організаційний розвиток (1918-1940 рр.) / М. Кріль, І. Смогоржевська // Вісник Львівського університету : [зб. наук. ст.] : Серія Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка; редкол. : Б. Якимович (відп. ред.), М. Гнатюк [та ін.] – Л., 2006 – Вип. 1. – С.196–203.

42. *Малевиц, Е.Н.* Место библиографии историков в системе исторической библиографии / Е. Н. Малевиц // Советская библиография. – 1970. – №6. – С.41–52.

43. *Марковская, Г.М.* Библиография историческая / Г. М. Марковская // Советская историческая энциклопедия. – М. , 1962. – Т.2. – С. 398 – 402.

44. *Марковская, Г. М.* Советская историческая библиография (1917-1958) / Г. М. Марковская, З. Л. Фрадкина // Советская историческая библиография : сбор. ст. – М. , 1960. – С. 195–229.

45. *Машкова, М. В.* История русской библиографии начала XX века / М. В. Машкова. – М. : [б. и.], 1969. – 210 с.

46. *Михайлова, Г.М.* О некоторых проблемах исторической библиографии // Труды Ленингр. ин-та культуры им. Н. К. Крупской. – Л. : [б. и.], 1967. – Т. 18 – С. 303–313.

47. Навчально-методичні матеріали до самостійної роботи з теми «Історична бібліографія» для студентів-істориків першого курсу денної та заочної форми навчання // Історична література у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1834 – 1949 рр.) бібліографічний покажчик та навчально-методичні матеріали / уклад. О. З. Медалієва, Л. І. Синявська. – Черкаси , 2008. – С. 120–127.

48. Національна бібліографія України: стан і тенденції розвитку : матері-

али міжвід. конф. 12-14 квітня 1994 р., м. Київ / Національна парламентська бібліотека України ; А. П. Корнієнко (наук. ред.). – К. : [б. в.], 1995. – 150 с.

49. *Нестеренко, В. Г.* Історія наукової бібліотеки Київського університету ім. Т. Г. Шевченка / В. Г. Нестеренко // Бібліотечний вісник. – 1994. – №5 – 6. – С. 30–33.

50. Оглавление книг, кто их сложил / С. Медведев. – М. : Изд. В. Ундольский, 1846. – 90 с.

51. Опись книг в степенных монастырях находящихся, составлена в XVII веке (1653) // Чтения общества истории древностей российских – 1848. – №4. – С. 1–44.

52. Очерки истории исторической науки в СССР : в 2 т. / под ред. М. Н. Тихомирова. – М. : Из-во АН СССР, 1955. – Т.1. – 690 с.

53. *Парфенов, И. Д.* Основы исторической библиографии : учеб. пособие. / И. Д. Парфенов – М.: Высш. шк., 1990. – 111 с.

54. *Парфенов, И. Д.* Предмет и содержание курса исторической библиографии / И. Д. Парфенов // Вопросы истории. – 1988. – №11. – С. 108–112.

55. *Простоволосова, Л. Н.* Историческая библиография: история и современное состояние : учеб. пособие / Л. Н. Простоволосова, Н. М. Черемисина – М. : МГИАИ, 1990.

56. *Романюк, М. М.* Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. для студ. спец. «Видавнична справа та редагування» / М. М. Романюк. – 2-ге вид., випр. – Львів : Світ, 2003. – 96 с.

57. Русская историческая библиография / В. И. Межов. –С.Пб : [б. и.], 1884. – 408 с.

58. *Савина И. А.* Библиографическое описание документа : учеб.-метод. рекоменд. / И. А. Савина ; под ред.. Н. Б. Зиновьевой. – С.Пб : Профессия, 2006. – 272 с.

59. *Симон К. Р.* История иностранной библиографии. – М. : Изд. Всесоюз. Книж. пал., 1963. –736 с.

60. Систематический указатель к «Университетским известиям» за 1861 – 1912 гг. – К. : [б. и.], 1913. – 201 с.

61. *Смогоржевська, І. А.* Українська історична бібліографія (кінець XIX ст. –1939 р.): становлення і розвиток : дис... канд. іст. наук : 07.00.06 : [рукопис] / І. А. Смогоржевська ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка – Л. , 2005. – 200 арк.

62. *Смогоржевська, І. А.* Українська історична бібліографія (кінець XIX ст. – 1939 р.): становлення і розвиток : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.06 / І. А. Смогоржевська ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л. , 2006. – 19 с.

63. Українські історики XX ст. : біобібліографічний довідник / Ін-т історії України НАНУ ; голов. ред. В. А. Смолій. – К. ; Л. : [б. в.], 2003. – Ч. 1. – 396 с.; К. : [б. в.], 2004. – Ч. 2. – 383 с.; К. : [б. в.], 2006. – 316 с.

64. *Фролова, И. Н.* Историческая библиография во Франции / И. Н. Фролова // Вопросы истории. – 1979. – №2. – С. 186–189.

65. *Цибенко, І. П.* Бібліографічні аспекти наукової спадщини М.С. Грушевського : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / І. П. Цибенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К. : [б. в.], 2005. – 19 с.

66. Черемисина, Н. М. Историческая библиография как научно-вспомогательная дисциплина / Н. М. Черемисина // История СССР. – 1987 – №4. – С.140–152.

67. Шалашна, Н. М. Розвиток історико-книгознавчої думки в Україні у ХІХ ст. : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / Н. М. Шалашна ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2004. – 20 с.

68. Шведова-Водка, Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Шведова-Водка – К. : Кондор, 2008. – 220 с.

69. Шведова-Водка, Г. М. Загальне бібліографознавство : навч. посіб. / Г. М. Шведова-Водка –Рівне : [б. в.], 2008. – 1995. – 190 с.

70. Эймонтова, Р. Г. Историческая библиография и преподавание истории исторической науки / Р. Г. Эймонтова // Вопросы историографии в высшей школе. – Смоленск, 1975. – С. 141–151.

71. Ясь, О. Персональна бібліографія істориків (1945 – 1991рр.) / О. Ясь // Бібліотечний вісник. – 1996. – №2. – С. 10–16.

72. Ясь, О. Персональна бібліографія істориків України : матеріали до бібліографії бібліографій / О. Ясь // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – К., 2002. – №8 – 9. – Ч. 1. – С. 404–424.

11.2. Додаткова література

1. Бібліографія основних видань Інституту історії НАН України 1936-2001 / уклад. : І. С. Азарх, Л. Я. Муха ; відп. ред. С. В. Кульчицький. – К. : [б. в.], 2002. – 161 с.

2. Вайнштейн, О.Л. Западноевропейская средневековая историография / О.Л. Вайнштейн. – М. : Наука, 1964. – 483 с.

3. Гендерні студії у фондах наукових бібліотек м. Черкаси : бібліографічний покажчик : у 2-х ч. / уклад. Ю. В. Ватрушкіна, Н. І. Земзюліна, О. З. Медалева. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2007. – Ч. 1. – 180 с.

4. Голобуцький, П. В. Бібліографія / П. В. Голобуцький, Е. М Жлудько // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 620–622.

5. Дементьев, И. П. Основные направления и школы в американской историографии послевоенного времени / И. П. Дементьев // Вопросы истории. – 1976. – №11. – С. 67–90.

6. Заборов, М. А. Французские указатели рабочеведческой литературы / М. А. Заборов // Советская библиография. – 1980. – №3. – С. 85–94.

7. Заморгина, Т. Бібліографія бібліографії – важливе джерело інформації про бібліографічні ресурси України / Т. Заморгина // Вісник Книжкової палати. – 2008. – № 2. – С. 11–12.

8. Зильберман, А. Отбор литературы по смежным с историей наукам в общеисторических указателях / А. Зильберман // Советская библиография. – 1973. – №6. – С.71–80.

9. Иениш, Е. В. Библиографический поиск в научной работе : справочное пособие-путеводитель / Е. В. Иениш. – М. : [б. и.], 1982. – 160 с.

10. Ильганаева, В. О. Бібліотекознавство : конспект лекцій для студ. факультету бібліотекознавства та інформатики спеціальності 7.020102 «Біблі-

отекознавство та бібліографія» / В. О. Ильганаева. – Х. : 1998. – 70 с.

11. Каталог видань Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – Л., 2001. – 13 с.

12. Кирпичева, И. Н. Библиография в помощь научной работе / И. Н. Кирпичева – Л. : [б. и.], 1958. – 112 с.

13. Кушнарченко, Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. – К. : Вікар, 2003. – 328 с.

14. Лиханова, І. Г. Розвиток концепцій національної бібліографії України у ХХ столітті : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / І. Г. Лиханова ; Нац. б-ка України ім. В. Вернадського. – К., 2005. – 20 с.

15. Літопис авторефератів дисертацій : державний бібліографічний покажчик України / В. О. Кочупалова, Л. О. Очеретяна, Т. І. Коржановська. – К. : [б. в.], 2010. – №4 – 176 с.

16. Літопис журнальних статей : державний бібліографічний покажчик України / Г. М. Калашник, Н. Б. Кузьміна, І. В. Пугач. – К. : [б. в.], 2011. – №5 – 108 с.

17. Літопис книг: державний бібліографічний покажчик України / Г. М. Калашник, Н. Б. Кузьміна, І. В. Пугач. – К. : [б. в.], 2011. – №4 – 156 с.

18. Лутовинова, В. І. Українська рекомендаційна бібліографія (історичні та теоретико-методичні засади) : дис... канд. іст. наук : 07.00.08 / В. І. Лутовинова ; Київський держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 202 с.

19. Лутовинова, В. І. Українська рекомендаційна бібліографія (історичні та теоретико-методичні засади) : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.08 / В. І. Лутовинова ; Київський держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 17 с.

20. Нагорна, Л. Історичний процес та історична пам'ять: влада стереотипів / Л. Нагорна // Історичний журнал. – 2010 – № 1/3. – С. 3–13.

21. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства : навч. посіб. : вид 3-є, стереотип. / Ю. В. Павленко – К. : Либідь, 2001. – 360 с.

22. Піх О. М. Науково-бібліографічна діяльність Мирона Кордуби. : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / О. М. Піх ; Львівський нац. у-т ім. І. Франка. –Л : [б. в.], 2007. – 20 с.

23. Призмент, З. Л. Вспомогательные указатели к научной книге / З. Т. Призмент – М. : [б. и.], 1975. – 121 с.

24. Резинова, Т.В. Неотемлемая принадлежность научного издания / Т. В. Резинова // Советская библиография. – 1984. – №4. – С. 54–60.

25. Рева, Л. Наукові збірники як один із ресурсів української біографістики / Л. Рева. // Вісник Книжкової палати. – 2006. – № 9. – С. 13–15.

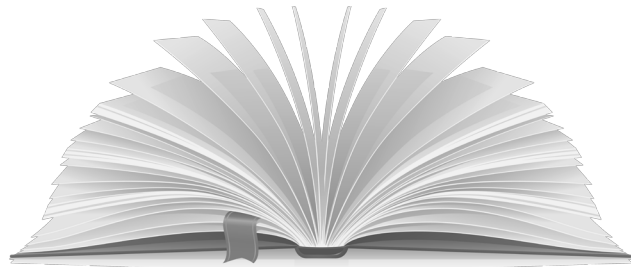
26. Романюк, М. М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. для студ. спец. «Видавнича справа та редагування» / М. М. Романюк. – Л. : [б. в.], 2002. – 112 с.

27. Симон, К. Р. Библиография: основные понятия и термины. – М. : Изд. Всесоюз. Книж. пал., 1968. – 159 с.

28. Составление библиографического описания : краткие правила. – М. : Изд-во «Книжная палата», 1987. – 224 с.

29. Столяров, Ю. Документный ресурс : учеб. пособ. для студ. высших учебных заведений / Ю. Столяров. – М. : Либерия, 2001. – 149 с.

30. *Таран Л. В.* Историческая мысль Франции и России (70-е годы XIX – 40-е годы XX вв.) / Л. В. Таран – К. : Наукова думка, 1994. – 198 с.
31. *Таран Л. В.* Французька історіографія (70-ті роки XIX – 80-ті XX ст.) / Л. В. Таран – К. : Вища школа, 1991. – 103 с.
32. *Тищенко, М.* З історії торгівлі книжками у XVIII сторіччі / М. Тищенко // Нариси з історії зовнішньої торгівлі України в XVIII в.. – Біла церква : Пшонківський О., 2010. – 160 с.
33. Українознавство : наук.-бібліогр. довід. : у 2 т., 4 ч. / НДІ українознавства / П. П. Кононенко (голов.ред.), П. П. Кононенко (уклад.) – Бровари : Українська ідея, 2002. – Т. 1, ч. 1 : Загальна українознавча бібліографія. – 424 с.
34. Українські бібліографи: біографічні відомості, професійна діяльність, бібліографія / Р. С. Жданова (авт. проєкт, заг. ред. та передм.), Р. С. Жданова (авт.-уклад.). – К. : ДЗ НПУ, 2008. – Вип. 1. – 232 с.
35. *Фонотов Г. П.* Библиография / Г. П. Фонотов // Большая Советская Энциклопедия : 3-е изд. – М., 1970. – Т. 3. – С. 867–881.
36. Етноси України 1917—1941 : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Книжкова палата України ; уклад. : Н. А. Дехтярьова, Є. Г. Кузнецова, Н. Л. Македон ; ред. : З. А. Медведєва, А. В. Косюк. – К. : [б. в.], 1997. – 134 с.
37. *Ясперс К.* Смысл и назначение истории : пер. с нем. / К. Ясперс – М. : Политиздат, 1991. – 527 с.

Навчально-методичне видання

Історична бібліографія

навчальний методичний посібник

Укладач Г. М. Голиш

комп'ютерний набір	Г. М. Голиш
верстка	М. І. Сергєєва
коректор	Н. І. Блажко

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

КАФЕДРА АРХІВОЗНАВСТВА, НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ
ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ІСТОРИЧНА БІБЛІОГРАФІЯ

навчально-методичний посібник

Черкаси 2011